

Fundusz Stypendialny **SCIEX** program entuzjastów nauki

Fundusz Stypendialny SCIEX

Szwajcaria bierze udział w programach, które mają na celu zmniejszanie różnic społeczno-gospodarczych w obrębie rozszerzonej Unii Europejskiej.

Fundusz Stypendialny SCIEX został uruchomiony w 2009 r. w ramach *Programu wymiany naukowej między Szwajcarią a dziesięcioma nowymi państwami członkowskimi Unii Europejskiej, SCIEX-NMSch na lata 2009-2016*. Głównym celem projektów realizowanych w ramach Funduszu Stypendialnego SCIEX jest utworzenie partnerstw naukowych, które rozwiną zdolności poszczególnych pracowników naukowych, a także doprowadzą do nawiązania lub zacieśnienia kontaktów między pracownikami naukowymi ze Szwajcarii oraz nowych krajów członkowskich Unii Europejskiej.

Fundusz Stypendialny SCIEX stwarza wyjątkowe możliwości dla młodych pracowników naukowych w zakresie rozwijania ich kariery naukowej, nabywania nowych umiejętności oraz prowadzenia badań w nowym (międzynarodowym) środowisku naukowym czy poszerzania ich kontaktów naukowych.

Dzięki stypendiom i uczestnictwu w międzynarodowych projektach badawczych możliwe jest inicjowanie i trwały rozwój partnerstw instytucjonalnych na rzecz badań.

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

Od 2009 r. Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji (FRSE) pełni funkcję Punktu Kontaktowego Funduszu Stypendialnego SCIEX w Polsce. Głównym celem FRSE jest szeroko rozumiane wspieranie działań na rzecz reformy i rozwoju systemu edukacji w Polsce. FRSE jest jedyną w Polsce instytucją z tak ogromnym doświadczeniem w zarządzaniu kilkunastoma edukacyjnymi programami europejskimi. W latach 2007-2013 koordynowała w Polsce programy „Młodzież w działaniu” oraz „Uczenie się przez całe życie” (Erasmus, Leonardo da Vinci, Comenius i Grundtvig). FRSE pełni również rolę Operatora Funduszu Stypendialnego i Szkoleniowego w Polsce. Wiarygodność Fundacji przełożyła się na zaufanie, jakim ją obdarzono, powierzając jej funkcję Narodowej Agencji Programu Erasmus+ na lata 2014-2020 oraz zarządzanie innymi europejskimi inicjatywami informacyjno-edukacyjnymi.

Spis treści

ABC programu SCIEX w Polsce	10
Fundusz Stypendialny SCIEX w Europie	14
Fundusz Stypendialny SCIEX w Polsce	16
Kalendarium SCIEX	18
Tylko mocne strony	28
Rezultaty programu SCIEX w Polsce – wnioski z badania	30
Stypendiści SCIEX: nietuzinkowi entuzjaści nauki	42
Historie sukcesu	58
Nie tylko SCIEX	62

**/// Dzięki wyjazdom naukowiec
zyskuje szansę zainteresowania się
czymś dla niego zupełnie nowym
albo znalezienia rozwiązań
dla prowadzonych od dawna
poszukiwań. (...) Praca w nowym
zespole jest zawsze bardzo
inspirująca i kluczowa dla naukowca.
Tylko w ten sposób można realnie
i szybko poszerzyć swoje horyzonty
naukowe.**

DR LUCJAN JANOWSKI

stypendium SCIEEX 1.10.2010 – 31.03.2011, projekt *QoHealth – QoE optimisation
for health tele-monitoring and re-treatment systems with constrained QoS*,
dziedzina naukowa: Engineering Sciences

MIROSŁAW MARCZEWSKI
dyrektor generalny Fundacji
Rozwoju Systemu Edukacji

Doświadczenie Funduszu Stypendialnego SCIEIX, wdrażanego w ramach Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy, pokazuje, że mobilność naukowa jest wyzwaniem, które środowisko polskich uczelni podejmuje chętnie i odpowiedzialnie, przybliżając kraj do osiągnięcia celów strategii rozwoju społeczno-ekonomicznego Europa 2020 w obszarze nauki i szkolnictwa wyższego.

Już po upływie krótkiego czasu od powrotu na macierzystą uczelnię stypendyści dowodzą, że dzięki wyjazdowi osiągnęli wysoki poziom dojrzałości naukowej. Jest to efekt doświadczenia zdobytego w doskonale funkcjonujących zespołach badaczy, w świetnie wyposażonych i profesjonalnie zarządzanych laboratoriach. Po powrocie ci naukowcy tym skuteczniej kontynuują swoje prace i dopingują młodszych kolegów w wytrwałych staraniach w wybranej dyscyplinie nauki.

Pragnę wyrazić przekonanie, że zrealizowane pomysły, nawiązane sieci współpracy i wiedza oraz umiejętności, które nabyli uczestnicy mobilności naukowej, a także mądrze zainwestowane 12 milionów franków szwajcarskich, przyczynią się do zwiększenia konkurencyjności polskiej nauki w Europie. Niemała grupa polskich naukowców wpłynie twórczo na rozwój kultury uprawiania nauki. I dodatkowo jest jeszcze satysfakcja, że w tym dziele uczestniczyła Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, wspierając naukowców choćby przez upowszechnianie informacji o programie SCIEIX.

ANDREJ MOTYL
ambasador Konfederacji
Szwajcarii w Polsce

Wydajność szwajcarskiego systemu edukacji wynika z faktu, że programy nauczania są nieustannie dostosowywane do potrzeb społecznych i rynkowych. Prowadzenie ciągłego dialogu przez reprezentantów środowisk naukowych i przedstawicieli społeczeństwa z jednej strony oraz przez przedsiębiorstwa prywatne z drugiej, stanowi zachętę do korzystania z innowacyjnych rozwiązań i technologii, przyczyniając się do tworzenia niezbędnych przewag konkurencyjnych w państwie o stosunkowo drogiej sile roboczej, które musi jednocześnie stawić czoła innym wyzwaniom, np. bardzo wysokiemu kursowi franka szwajcarskiego przekładającemu się na wzrost cen eksportowanych towarów i usług.

Szwajcaria jest państwem, które przeznaczają największy odsetek swojego PKB na badania i rozwój. Możliwość uzyskania dofinansowania publicznego jest uzależniona głównie od aktywności badaczy, przy czym takie dofinansowanie jest przyznawane zgodnie z zasadą konkurencyjności i współpracy międzynarodowej. Obecnie około 20 proc. całego budżetu federalnego przeznaczanego na wspieranie edukacji, badań i innowacji jest wykorzystywane do prowadzenia działań w obszarze współpracy międzynarodowej. Ponadto Szwajcaria bierze udział w pracach organizacji międzynarodowych i angażuje się w realizację programów kształcenia i badań. Szwajcarskie uniwersytety regularnie zajmują czołowe miejsca w międzynarodowych rankingach, a pozycja Szwajcarii na liście najbardziej innowacyjnych państw świata ustawicznie się poprawia, dzięki czemu obecnie Szwajcaria jest liderem tej listy.

Chcielibyśmy się podzielić tymi sukcesami z naszymi partnerami. Dlatego oferujemy im możliwość wzięcia udziału w programie wymiany naukowej realizowanym wraz z uniwersytetami szwajcarskimi w ramach Funduszu Stypendialnego SCIEX skierowanego do pracowników naukowych z państw objętych programem współpracy między Szwajcarią a krajami rozszerzonej UE.

Biorąc pod uwagę imponujące rezultaty tego programu, jestem przekonany, że wysoko wykwalifikowani i zmotywowani badacze, którzy wzięli udział w programie stypendialnym, wniosą bardzo konkretny i znaczący wkład w rozwój w Polsce gospodarki opartej na wiedzy.

ROLAND PYTHON
dyrektor Szwajcarsko-
-Polskiego Programu
Współpracy

Program wymiany naukowej SCIEX koncentruje się zarówno na indywidualnych osiągnięciach młodych pracowników naukowych, jak i na partnerstwach instytucjonalnych tworzonych między renomowanymi polskimi i szwajcarskimi ośrodkami badawczymi. Ten podwójny cel sprawia, że SCIEX stanowi bardzo atrakcyjny instrument finansowany w ramach Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy.

SCIEX umożliwił wybranie wnioskodawców mających jasno określoną wizję badań, które chcieliby przeprowadzić. W ten sposób kompetentni i zmotywowani pracownicy naukowci z Polski mogli zrealizować swoje projekty, co okazało się korzystne zarówno dla polskich, jak i dla szwajcarskich ośrodków badawczych. Młodzi, utalentowani naukowcy z Polski mieli niepowtarzalną okazję prowadzić badania w wartościowym środowisku naukowym, przy silnym wsparciu kręgów akademickich – mogli się przy tym czuć jak pełnoprawni członkowie międzynarodowej społeczności badaczy. Wyniki uzyskane przez zespoły pracowników naukowych i ich opiekunów dowiodły, że zacieśnienie współpracy naukowej mogłoby się okazać korzystne dla obu państw.

Jestem przekonany, że każdy ze 135 polskich pracowników naukowych, którzy wzięli udział w Funduszu Stypendialnym SCIEX, będzie z powodzeniem rozwijał swoją międzynarodową karierę naukową i pozostanie silnie związany ze społecznością badaczy w Szwajcarii.

AUDE PACTON

dyrektor
ds. międzynarodowych,
koordynator programu SCIEX,
swissuniversities

Program SCIEX odniósł bez wątpienia sukces w realizacji swoich trzech misji. Stanowił znaczący wkład w karierę naukową stypendystów, przyczynił się do innowacyjności i rozwoju nauki, a w końcu zapoczątkował długotrwałą współpracę pomiędzy polskimi a szwajcarskimi instytucjami badawczymi, co jest podstawą efektywnych badań naukowych.

Polska była największym beneficjentem programu SCIEX – z największym budżetem, wynoszącym 12 milionów franków szwajcarskich, i z największą liczbą zrealizowanych projektów. Ogółem 135 polsko-szwajcarskich wniosków otrzymało dofinansowanie. Te projekty były realizowane z poszanowaniem zasady zrównoważenia płci i prowadzone przede wszystkim przez osoby ze stopniem doktora (ogółem 75 osób ze stopniem doktora i 60 doktorantów). Dotyczyły wszystkich dziedzin badań naukowych, a przeciętny czas trwania stypendium wynosił 12 miesięcy.

Swissuniversities (wcześniej Konferencja Rektorów Uniwersytetów Szwajcarskich) jest dumna z realizacji i zarządzania programem SCIEX i z bycia częścią tej historii sukcesu.

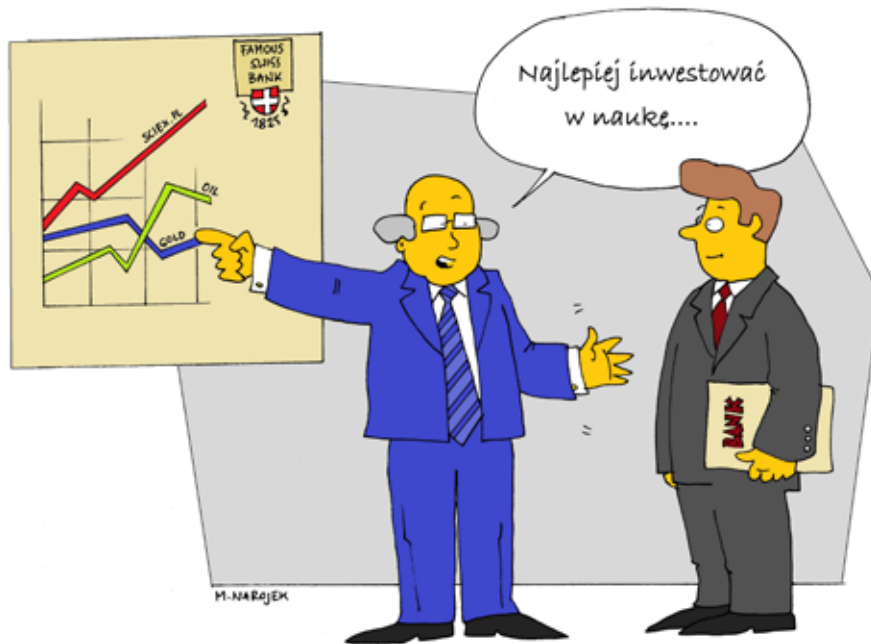
**KATARZYNA
ALEKSANDROWICZ**
dyrektor Programów
Stypendialnych, Fundacja
Rozwoju Systemu Edukacji

Od początku działalności Fundusz Stypendialny SCIEX wzbudza duże zainteresowanie wśród naukowców, gdyż proponowane w jego ramach możliwości rozwoju kariery naukowej w najlepszych jednostkach badawczych na świecie stanowią bardzo atrakcyjną ofertę. Szwajcarskie stypendia otwierają polskim naukowcom drogę do międzynarodowej kariery. Wielu młodych badaczy przeprowadziło badania naukowe, czerpiąc korzyści wynikające z uczestnictwa w międzynarodowym i wielokulturowym środowisku uczelni szwajcarskich, a także skorzystało z możliwości konsultacji z zagranicznymi ekspertami i dostępu do bogatego zaplecza naukowego.

Wśród projektów realizowanych w ramach programu SCIEX reprezentowane są różne obszary wiedzy, od zaawansowanych technologii badań nad polimerem produkowanym przez bakterie na drodze biotechnologicznej z surowców odnawialnych poprzez psychologiczne studium nad osobowością narcystyczną aż po badania w obszarze nauki o tańcu.

W wywiadach wykorzystanych w publikacji stypendyści SCIEX podkreślają walory naukowe prowadzonych badań. Polscy stypendyści chwalą dostęp do wysoko zaawansowanego technologicznie sprzętu, bibliotek i innych źródeł wiedzy na uczelniach. Uczestniczą w wysokiej rangi konferencjach i seminariach, kontynuują współpracę z jednostkami macierzystymi np. w zakresie przygotowywania wspólnych publikacji.

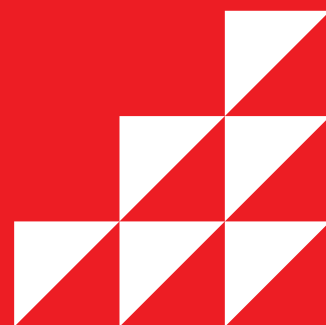
Prezentowane wydawnictwo zawiera przegląd najlepszych praktyk współpracy naukowej w ramach programu SCIEX. Pokazuje wyzwania, jakim musieli sprostać stypendyści oraz opisuje wymierny wkład mobilności w rozwój kariery każdego z nich.

**/// Realizacja projektu rozbudziła
moje dążenie do ciągłego
podnoszenia kwalifikacji.
Co więcej, praca w środowisku
międzynarodowym jest
czynnikiem stymulującym
entuzjazm do pracy naukowej
i daje możliwość rozbudowania
sieci współpracy.**

DR AGNIESZKA KOSIŃSKA-CAGNAZZO

stypendium SCIEX 1.05.2011 – 30.04.2012, projekt *Absorption and metabolism studies of hydrolysable and condensed tannins with an in vitro Caco2 transwell model*, dziedzina naukowa: Chemistry

ABC programu SCIEX w Polsce

Jak rzeczowo opisać program stypendialny dla młodych naukowców, który zebrał same pochlebne recenzje? Można przez liczby (robimy to na s. 14-17 – prezentując statystyki programu oraz na s. 30-39 – publikując pierwsze wnioski z badania rezultatów SCIEX), można przez fakty (zob. kalendarium wydarzeń związanych z programem na s. 18-25), można wreszcie przez nakreślenie sylwetek naukowców, którzy skorzystali ze środków Funduszu Stypendialnego SCIEX, by zrealizować swoje projekty (zob. wywiady ze stypendystami na s. 42-55). Warto jednak wskazać także ideę przyświecającą twórcom programu oraz zasady, według których przyznawane były stypendia.

Najpierw trochę o idei. Twórcom Funduszu chodziło o zmniejszenie różnic społeczno-gospodarczych w ramach rozszerzonej po 2004 r. Unii Europejskiej. To zniwelowanie różnic miało się dokonać przez

rozwijanie potencjału pracowników naukowych nowych krajów członkowskich

– autorzy programu doszli bowiem do wniosku, że jeśli Europa ma się harmonijnie rozwijać i jako całość stanowić poważną markę w coraz bardziej konkurencyjnym świecie, musi zadbać o swoją innowacyjność. Stąd był już tylko krok do zwrócenia się w stronę świata nauki i zdefiniowania potrzeb wynikających z nierównych możliwości, jakie mają młodzi badacze w różnych krajach jednoczącej się Europy. Uznano, że najlepszym sposobem, by usunąć te nierówności, jest spójne działanie, tworzenie naukowych partnerstw i w ich ramach wspólna praca projektowa, której efektem mają być różnego rodzaju innowacje. Program SCIEX skierowano więc do naukowców z dziesięciu nowych krajów członkowskich UE (Bułgaria, Czechy, Estonia, Litwa, Łotwa, Polska, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Węgry) – beneficjentami mieli być młodzi badacze, znajdujący się u progu kariery naukowej, pełni świeżych pomysłów i z pasją podchodzący do pracy naukowej, tacy, którzy mogliby czerpać korzyści z pracy w nowym dla siebie środowisku, ale też i wniesić cenne pomysły i wartości do tego środowiska.

SCIEX był wdrażany zgodnie z Europejską Kartą Naukowca i Kodeksem Postępowania przy rekrutacji pracowników naukowych.

Uruchomiono go w 2009 r., w ramach *Programu wymiany naukowej między Szwajcarią a nowymi państwami członkowskimi Unii Europejskiej SCIEX-NMSch.* Program

skierowano do naukowców wszystkich dziedzin

– od ścisłych (chemia, nauki techniczne, fizyka – w tych obszarach zrealizowano najwięcej projektów) przez społeczne (np. psychologia) po typowo humanistyczne (np. literatura, historia, filozofia). Chodziło bowiem o to, by stypendyści, którzy będą pracować w projektach, rozwijali swoje kompetencje, dokonywali odkryć, ale też zdobywali tak ważne dzisiaj umiejętności miękkie, jak np. zdolność współpracy, umiejętność negocjacji, otwartość, komunikatywność (w tym: porozumiewanie się w językach obcych). Zgodnie z tymi założeniami: po realizacji swoich projektów stypendyści mieli wracać na macierzyste jednostki naukowe pełni nowych pomysłów, z projektami, tematami i rozwiązaniami, które mogłyby stanowić novum w ich jednostkach naukowych. Mieli nawiązać cenne kontakty naukowe (rokujące przyszłą długą współpracę z instytucjami zagranicznymi). Mieli wreszcie zyskać konkretne wyobrażenie o tym, jakie zmiany mogą wprowadzić w swojej instytucji macierzystej, by poprawić jej funkcjonowanie i by dorównała standardom europejskim. O środki z Funduszu Stypendialnego SCIEX ubiegali się

konsorcja instytucji naukowo-badawczych

– głównym wnioskodawcą była zawsze strona szwajcarska (instytucja goszcząca). W Szwajcarii mogła to być uczelnia, instytucja federalnego obszaru politechnik i instytucji politechnicznych albo któryś z instytutów badawczych dotowanych przez Konfederację Szwajcarską.

Instytucja goszcząca w porozumieniu z instytucją wysyłającą (w Polsce były to: uczelnia, jednostka Polskiej Akademii Nauk, krajowy instytut badawczy) koordynowała proces wypełniania wniosku aplikacyjnego przez stypendystę, by później wysłać aplikację do swissuniversities (instytucja odpowiedzialna za wdrażanie i zarządzanie Funduszem). Spośród przedstawionych w ten sposób wniosków

Niezbędnik SCIEX

czyli bez kogo niemożliwa byłaby realizacja programu:

SWISSUNIVERSITIES – instytucja odpowiedzialna za wdrażanie i zarządzanie Funduszem Stypendialnym SCIEX. Do 2014 r. Konferencja Rektorów Szwajcarskich Uniwersytetów

FUNDACJA ROZWOJU SYSTEMU EDUKACJI – Punkt Kontaktowy Funduszu Stypendialnego SCIEX w Polsce

MINISTERSTWO ROZWOJU – Krajowa Instytucja Koordynująca po stronie polskiej, odpowiedzialna za ogólne zarządzanie Szwajcarsko-Polskim Programem Współpracy (SPPW) i za identyfikację, wybór, planowanie, wdrażanie, zarządzanie finansowe, kontrolę i ewaluację projektów oraz programów, jak również za właściwe wykorzystanie środków

BIURO SZWAJCARSKO-POLSKIEGO PROGRAMU WSPÓŁPRACY (SWISS CONTRIBUTION) – instytucja wdrażająca program po stronie szwajcarskiej, działająca przy Ambasadzie Szwajcarii

w toku kolejnych naborów (w Polsce było ich sześć) wskazywano te projekty, które zyskiwały dofinansowanie.

Stypendyści mieli możliwość wyjechać na 6-24 miesiące do szwajcarskiej instytucji goszczącej, gdzie pod okiem swoich *host mentorów* realizowali projekty badawcze. Przez cały okres pobytu młodzi naukowcy otrzymywali

roczne stypendium

wynoszące przez pierwsze dwanaście miesięcy odpowiednio: około 50 tys. CHF dla doktorantów i około 80 tys. CHF dla młodych pracowników nauki, a dodatkowo: zwrot kosztów podróży między Polską a Szwajcarią oraz zwrot kosztów udziału w konferencjach naukowych i zwrot kosztów poniesionych na publikacje naukowe.

Nietrudno zgadnąć, że tak określone warunki pomocy stypendialnej przyciągały wielu chętnych. Nietrudno też się domyślać, że rezultaty programu okazały się imponujące. Sześć lat (1.04.2009 r. – 31.12.2015 r.) funkcjonowania programu w Polsce przyniosło nie tylko indywidualne sukcesy każdego ze 135 polskich stypendystów (o niektórych z nich można przeczytać w wywiadach zamieszczonych na s. 42-55 oraz w publikacji *Historie sukcesu stypendystów SCIE X* – więcej o tym wydawnictwie na s. 58-61), ale także bardziej ogólne skutki, takie jak np. odkrycia naukowe (m.in. uzyskanie zamiennika tłuszczu mleka kobiecego przez dr inż. Joannę Bryś czy nowe materiały (anody dla stałotlenkowych ogniw paliwowych) opracowane

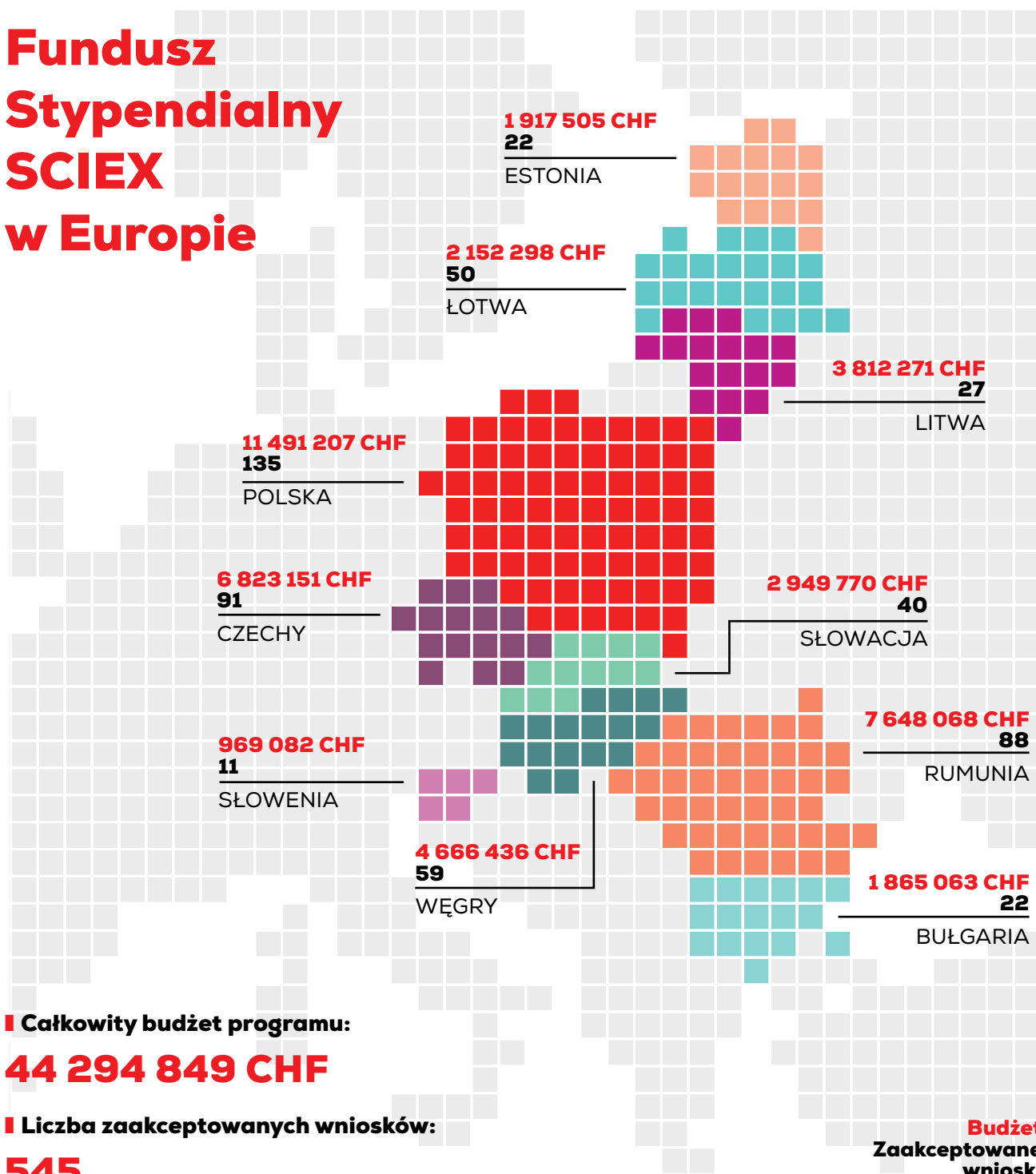
w ramach projektu dr. inż. Dariusza Burnata) bądź efekt, o który przecież twórcom programu najbardziej chodziło: nawiązanie trwałej polsko-szwajcarskiej współpracy naukowej. Wreszcie rezultatem, o jakim nie można zapominać, jest wzrost mobilności naukowej polskich doktorantów i uczonych oraz poprawa innowacyjności w naszym kraju. Podsumowując krótko: SCIE X okazał się programem o wyjątknie dodatnim bilansie, przyniósł same zyski.

***

Jak opisać program stypendialny dla młodych naukowców, który zebrał same pochlebne recenzje? Można ze smutkiem (przecież już się skończył), można z satysfakcją i dumą (zsumowane rezultaty wszystkich zrealizowanych projektów dają jednak imponującą liczbę), można wreszcie z nadzieją (dzięki programowi młodzi naukowcy odkryli w sobie pasję, a w tym, co robią sens i użyteczność). Te wszystkie emocje – jak wierzymy – przeżyją Państwo z nami, czytając prezentowaną publikację podsumowującą realizację programu SCIE X. Zapraszamy do lektury!

Fundusz Stypendialny SCIEX w Europie

Całkowity budżet programu:

44 294 849 CHF

Liczba zaakceptowanych wniosków:

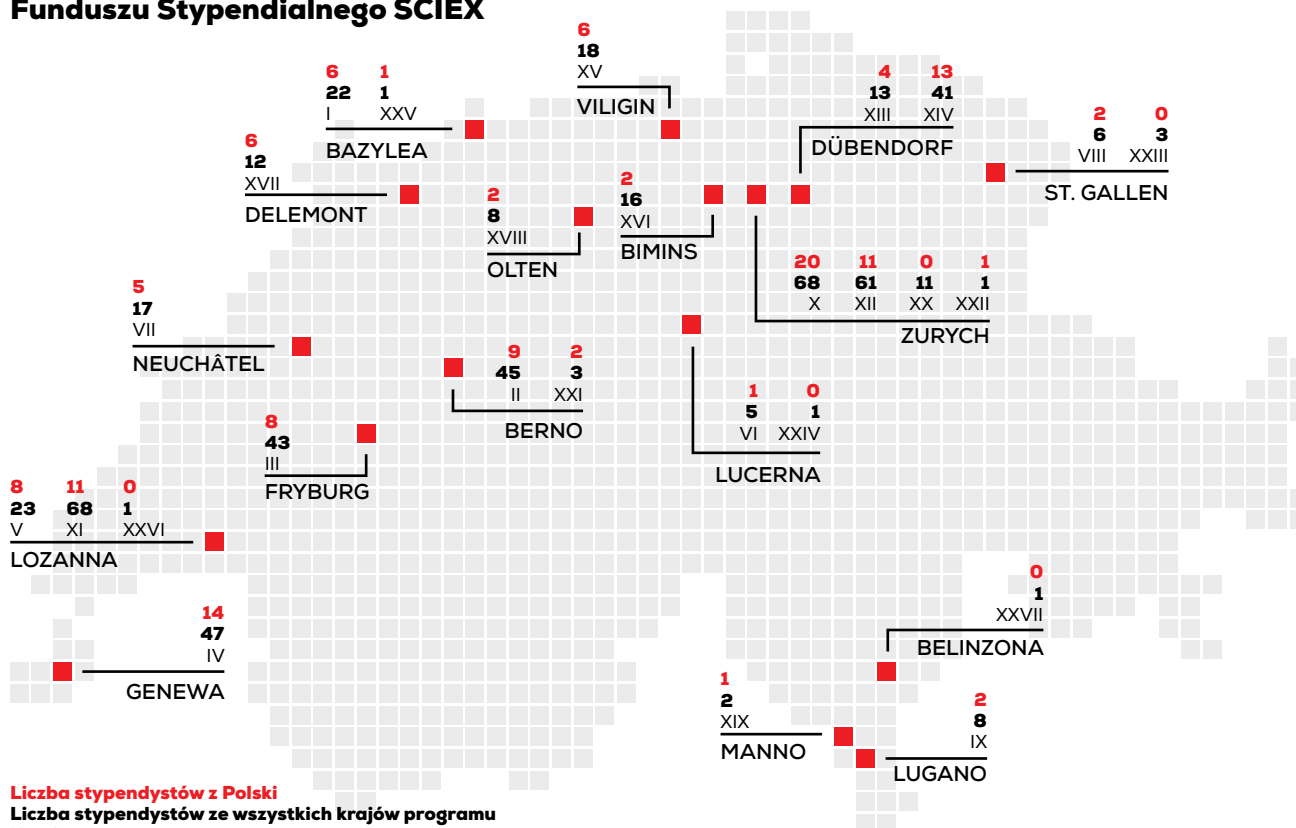
545

**Budżet
Zaakceptowane
wnioski**

Szwajcarskie uczelnie przyjmujące stypendystów Funduszu Stypendialnego SCIEIX

Liczba stypendystów z Polski

Liczba stypendystów ze wszystkich krajów programu
Uczelnia

Uczelnie przyjmujące stypendystów SCIEIX:

I	Uniwersytet Bazylejski, UNIBAS	XIV	Szwajcarskie Federalne Laboratoria Badawcze Technologii	XX	Zürcher Fachhochschule, ZFH
II	Uniwersytet w Bernie, UNIBE	XV	Instytut Paula Sherrera, PSI	XXI	Uniwersytet Nauk Stosowanych w Bernie, BFH
III	Uniwersytet we Fryburgu, UNIFR	XVI	Szwajcarski Federalny Instytut Badawczy Lasu, Śniegu i Krajobrazu, WSL	XXII	Uniwersytet Sztuk Pięknych w Zurychu, ZHdK
IV	Uniwersytet Genewski, UNIGE	XVII	Szwajcarski Federalny Instytut Nauk Stosowanych i Sztuki Zachodniej Szwajcarii, HES-SO	XXIII	Fachhochschule Ostschweiz, FHO
V	Uniwersytet w Lozannie, UNIL	XVIII	Uniwersytet Nauk Stosowanych i Sztuki Północno-Zachodniej Szwajcarii, FHNW	XXIV	Uniwersytet Nauk Stosowanych i Sztuki w Lucernie, HSLU
VI	Uniwersytet w Lucernie, UNILU	XIX	Uniwersytet Nauk Stosowanych i Sztuki Południowej Szwajcarii, SUPSI	XXV	Szwajcarski Instytut Chorób Tropikalnych i Zdrowia Publicznego, STPH Basel
VII	Uniwersytet w Neuchâtel, UNINE			XXVI	Instytut FORNS Lausanne
VIII	Uniwersytet St. Gallen, UNISG			XXVII	Instytut Badań Onkologicznych
IX	Uniwersytet w Lugano, USI				
X	Uniwersytet w Zurychu, UZH				
XI	Politechnika Federalna w Lozannie, EPFL				
XII	Politechnika Federalna w Zurychu, ETHZ				
XIII	Instytut Badawczy (Dübendorf, Szwajcaria), EAWAG				

Fundusz Stypendialny SCIEX w Polsce

Budżet

12 mln CHF

Okres trwania

od
1 IV 2009
do
31 XII 2015

Uczestnicy

60
doktorantów

73
doktorów

2
docentów

Liczba stypendystów

135

69 kobiet

66 mężczyzn

Obszary badań

Psychology, Educational science and Religious sciences
Legal and Social sciences, Economics
History
Archaeology, Ethnology and Visual arts
Linguistics and Literature
Mathematics
Astronomy, Astrophysics and Space Sciences
Chemistry
Physics
Engineering Sciences
Environmental Sciences
Earth Sciences

10 Basic Biological Research
11 General Biology
2 Basic Medical Sciences
1 Experimental Medicine
5 Clinical Medicine
5 Preventive Medicine (Epidemiology Early Diagnosis/Prevention)
2 Engineering Sciences
15 Human Sciences
13 Life Sciences
7 Mathematical/Natural Sciences
10 Medical Sciences
2 Social Sciences

11
1
1
2
1
1
14
5
1
9
3
3

Kalendarium Funduszu Stypendialnego SCIEX w Polsce

1 IX – 1 XI

I nabór wniosków

2 XI

Start strony
www.sciex.pl

2009

26 XI

Podpisanie umowy przez Fundację Rozwoju Systemu Edukacji i Konferencję Rektorów Uniwersytetów Szwajcarskich (Rectors' Conference of the Swiss Universities, CRUS)

SZWAJCARIA

W opublikowanym w lipcu *Webometrycznym rankingu uniwersytetów świata* Politechnika Federalna w Zurychu (niem. *Eidgenössische Technische Hochschule Zürich, ETHZ*) zajęła 46. miejsce na świecie (i 3. miejsce w Europie, po Uniwersytecie w Cambridge – 22. miejsce na świecie – i Uniwersytecie w Oxfordzie – 42. miejsce na świecie). Ta sama uczelnia zajmuje także wysokie miejsce w Akademickim Rankingu Uniwersytetów Świata (ranking szanghajski) – w 2009 r. była na 23. miejscu. Inne szwajcarskie uczelnie wysoko notowane w światowych liczących się rankingach to m.in.: Uniwersytet Zurycki, Uniwersytet Bazylejski, Uniwersytet St. Gallen (rankingi najlepszych uczelni świata kształcących w dziedzinie finansów publikowane przez czasopismo „Financial Times”), Politechnika Federalna w Lozannie czy Uniwersytet Genewski.

POLSKA

Pierwszego na świecie obustronnego wszczęcia implantów ucha środkowego dokonał Polak, prof. dr hab. Kazimierz Niemczyk, kierownik Katedry i Kliniki Otolaryngologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego (WUM). Do operacji, którą przeprowadzono u dwudziestoletniego pacjenta z poważnym uszkodzeniem słuchu, doszło 7 lipca 2010 r. W czasie operacji wykorzystano amerykańskie implanty, a jednoczesne operowanie obojga uszu umożliwił system obiektywnego monitorowania słuchu opracowany przez specjalistów z WUM, w Samodzielnym Publicznym Centralnym Szpitalu Klinicznym na ul. Banacha w Warszawie.

11 – 1 IV

II nabór wniosków

2010

14 IV

Decyzja ws. I naboru

– 26 projektów dofinansowanych na kwotę 1,9 mln CHF

8 IX

Decyzja ws. II naboru

– 26 projektów dofinansowanych na kwotę 2,2 mln CHF

2 III

I Konferencja informacyjna Programu wymiany naukowej między Szwajcarią a nowymi państwami członkowskimi Unii Europejskiej SCIEX-NMSch

Gdzie?

Uniwersytet Warszawski

Dla kogo?

Młodzi naukowcy i doktoranci z największych polskich ośrodków akademickich (ponad 80 osób)

Po co?

Prezentacja Funduszu Stypendialnego SCIEX (zasady dofinansowania wyjazdu do Szwajcarii i realizacji projektu badawczego), omówienie systemu studiów III stopnia w Szwajcarii oraz praktycznych i prawnych aspektów wyjazdu do Szwajcarii

Jak?

Prelekcje (m.in. Heinz Kaufmann, dyrektor Biura Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy, Michał Lasota, konsultant ds. prawnych z Krajowego Punktu Kontaktowego Programów Badawczych UE EURAXESS – Centrum Informacji dla Naukowców), warsztaty wypełniania wniosków aplikacyjnych do Funduszu Stypendialnego SCIEX

1 IX – 1 XI

III nabór wniosków

POLSKA

Prestżiżowe czasopismo naukowe „Nature” na okładce styczniowego numeru (2010) zamieściło informację o odkryciu dokonany przez młodych polskich paleontologów: 29-letniego Grzegorza Niedźwiedzkiego z Wydziału Biologii UW i 30-letniego Piotra Szreka z Państwowego Instytutu Geologicznego. Naukowcy (doktoranci) trafili na ślady pierwszych czworonożnych zwierząt lądowych – stworzeń, które żyły ok. 395 mln lat temu w okolicach dzisiejszych Gór Świętokrzyskich (znalezisko w nieczynnym kamieniołomie w Zachełmie). Wyniki badań odkrytych śladów zmieniły dotychczasową wiedzę na temat ewolucji kręgowców: stanowią dowód, że czworonożne stworzenia pojawiły się 18 mln lat wcześniej niż dotąd sądzono oraz że wyszły na ląd z wód słonych, a nie słodkich. Współautorem badań był profesor Per E. Ahlberg z Uniwersytetu Uppsali, światowej sławy badacz pierwszych czworonogów.

SZWAJCARIA

Szwajcaria, podpisując deklarację bolońską (w 1999 r.), zadeklarowała, że do 2010 roku w kraju zostanie utworzona Europejska Przestrzeń Akademicka – uczelnie zostaną otwarte dla studentów z innych krajów, studia będą prowadzone w modelu dwustopniowym (*bachelor* i *master*) i szkoły wyższe wprowadzą system uznawania dyplomów. Reformę udało się wdrożyć wcześniej; pierwsza uczelnia wprowadziła dwustopniowy system studiów w 2001 r., a do 2007 r. zreorganizowano wszystkie programy studiów.

31 III

Decyzja ws. III naboru
- 29 projektów dofinansowanych
na kwotę 2,6 mln CHF

1 IX – 1 XI

IV nabór wniosków**2011**

13 IV

II Konferencja informacyjna Programu wymiany naukowej między Szwajcarią a nowymi państwami członkowskimi Unii Europejskiej SCIEX-NMSch

Gdzie?

Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie

Dla kogo?

Młodzi naukowcy i doktoranci z największych polskich ośrodków akademickich (<100 osób)

Po co?

Prezentacja Funduszu Stypendialnego SCIEX (zasady dofinansowania wyjazdu do Szwajcarii i realizacji projektu badawczego) i stypendiów przyznawanych przez rząd Szwajcarii, charakterystyka EURAXESS Centrum Informacji dla Naukowców i Polsko-Szwajcarskiego Programu Badawczego, omówienie niektórych aspektów prowadzenia badań naukowych i dłuższego pobytu w Szwajcarii

Jak?

Prelekcje (m.in. Katarzyna Aleksandrowicz, dyrektor Funduszy Stypendialnych FRSE, Elżbieta Dybcio-Wojciechowska, Biuro Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej), wystąpienie beneficjenta Funduszu Stypendialnego SCIEX (dr Piotr Bednarz, UMCS), warsztaty wypełniania wniosków aplikacyjnych do Funduszu Stypendialnego SCIEX

SZWAJCARIA

W czasie 23. Konkursu Prac Młodych Naukowców (EUCYS) w Helsinkach o laury zwycięzcy walczyło 130 osób z 27 krajów UE. Pierwszą nagrodę zdobyły trzy projekty, z których jeden był autorstwa szwajcarskiego akademika Piusa Markusa Theilera i nosił tytuł *pi Cam – budowa friendu do wspinaczki*.

POLSKA

Grafen – nowy materiał od dawna fascynujący świat fizyków i inżynierów – w swojej historii ma bardzo ważny polski akcent. W kwietniu 2011 r. naukowcy z Instytutu Technologii Materiałów Elektronicznych i z Wydziału Fizyki Uniwersytetu Warszawskiego (pod kierownictwem dr. inż. Włodzimierza Strupińskiego) jako pierwsi opracowali na tyle duże fragmenty tej struktury, że możliwe stało się jej komercyjne wykorzystanie. Dzięki użyciu urządzeń do wytwarzania struktur półprzewodnikowych opracowano duże powierzchnie grafenu o wysokiej jakości – takie, na których można swobodnie zmieścić wiele urządzeń elektronicznych. Dzięki temu grafen można wykorzystać do produkcji komputerów, zastępując nim używany dotąd krzem.

25 V

Spotkanie z alumunami**Gdzie?**

Warszawa

Dla kogo?

Stypendiści Funduszu Stypendialnego SCIEIX

Po co?

Integracja środowiska laureatów Funduszu Stypendialnego SCIEIX, umożliwienie stypendystom nawiązania nowych kontaktów, wymiana wrażeń, informacji i doświadczeń, dyskusje

Jak?

Wystąpienia (m.in. Heinz Kaufmann, dyrektor Biura Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy), dotychczasowe statystyki Funduszu (Katarzyna Aleksandrowicz, dyrektor Funduszy Stypendialnych, FRSE), prezentacje wybranych projektów stypendialnych, prelekcja na temat międzyinstytucjonalnej współpracy naukowej (dr Marek Polak, dyrektor Centrum Współpracy Międzynarodowej Politechniki Warszawskiej)

14 VI

III Konferencja informacyjna Programu wymiany naukowej między Szwajcarią a nowymi państwami członkowskimi Unii Europejskiej SCIEIX-NMSch**Gdzie?**

NOT Warszawski Dom Technika

Dla kogo?

Młodzi naukowcy i doktoranci z największych polskich ośrodków akademickich (<100 osób)

Po co?

Prezentacja Funduszu Stypendialnego (zasady dofinansowania wyjazdu do Szwajcarii i realizacji projektu badawczego) oraz działalności EURAXESS – Centrum Informacji dla Naukowców (pomoc prawna udzielana przez tę instytucję), referowanie doświadczeń z realizacji projektów przez stypendystów SCIEIX

Jak?

Konferencja organizowana pod patronatem Ambasady Szwajcarii i Ministerstwa Rozwoju Regionalnego. Prelekcje (m.in. dr Monika Kotynia, Dział Wdrażania Instrumentów Wsparcia Badań Naukowych OPI, Anna Dorodzińska, konsultant ds. prawnych z Krajowego Punktu Kontaktowego Programów Badawczych UE EURAXESS – Centrum Informacji dla Naukowców), wystąpienia stypendystów (dr Anna Michalska, Instytut Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności PAN, dr inż. Dariusz Burnat, Wydział Inżynierii Materiałowej i Ceramiki AGH), warsztaty wypełniania wniosków aplikacyjnych do Funduszu Stypendialnego SCIEIX

2012

11 IV

Decyzja ws. IV naboru

– 21 projektów dofinansowanych na kwotę 1,8 mln CHF

1 IX – 1 XI

V nabór wniosków

18 XII

Podpisanie aneksu wydłużającego umowę FRSE – CRUS**SZWAJCARIA**

W połowie roku 2012 badacze z Politechniki Federalnej w Zurychu (pod kierownictwem dr. Herve Vanderschuren) ogłosili, że uzyskali nową odmianę manioku – najważniejszej po ryżu i kukurydzy na Czarnym Łądzie rośliny jadalnej. Odmiana jest odporna na wirusy atakujące tę roślinę w Afryce (wirus mozaikowy i geminiwirus pasiałości) i niszczące plony.

POLSKA

Profesor Agnieszka Zalewska to pierwsza kobieta i pierwszy naukowiec z krajów Europy Środkowo-Wschodniej wybrana na przewodniczącą Rady Europejskiej Organizacji Badań Jądrowych (Conseil Européen pour la Recherche Nucléaire, CERN – pierwotna nazwa instytucji dziś noszącej miano Organisation Européenne pour la Recherche Nucléaire). Decyzję ogłoszono 20 września 2012 r. – prof. Zalewską wybrano na roczną kadencję, która rozpoczęła się 1 stycznia 2013 r. Nowa przewodnicząca Rady CERN tak komentowała wybór: „Nie byłoby przewodniczącej Rady CERN-u z Polski, gdyby nie fakt, że polska fizyka cząstek była i jest po prostu bardzo dobra”. Profesor Zalewska jest związana zawodowo z krakowskim Instytutem Fizyki Jądrowej Polskiej Akademii Nauk, tytuł profesora nauk fizycznych otrzymała w 2000 r. Od 2010 r. była naukowym przedstawicielem Polski w Radzie CERN.

24 VI

IV Konferencja informacyjna Programu wymiany naukowej między Szwajcarią a nowymi państwami członkowskimi Unii Europejskiej SCIEX-NMSch

Gdzie?

NOT Warszawski Dom Technika

Dla kogo?

Młodzi naukowcy i doktoranci z największych polskich ośrodków akademickich (ok. 100 osób)

Po co?

Prezentacja Funduszu Stypendialnego SCIEX (zasady dofinansowania wyjazdu do Szwajcarii i realizacji projektu badawczego), referowanie doświadczeń z realizacji projektów przez stypendystów SCIEX

Jak?

Konferencja organizowana pod patronatem Ambasady Szwajcarii i Ministerstwa Rozwoju Regionalnego. Prelekcje (m.in. Katarzyna Aleksandrowicz, dyrektor Programów Stypendialnych, FRSE, dr Marek Polak, dyrektor Centrum Współpracy Międzynarodowej Politechniki Warszawskiej, Dominika Wieczorek, Biuro Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy), wystąpienia stypendystów (dr inż. Aleksandra Pelczarska, Agencja Oceny Technologii Medycznych, dr Szymon Wichary, Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej), warsztaty wypełniania wniosków aplikacyjnych do Funduszu Stypendialnego SCIEX

2013

28 III

Decyzja ws. V naboru

– 23 projekty dofinansowane na kwotę 1,8 mln CHF

1 IX – 1 XI

VI nabór wniosków

POLSKA

Doktor hab. Piotr Sułkowski z Wydziału Fizyki Uniwersytetu Warszawskiego otrzymał prestiżowy grant naukowy przyznawany przez Europejską Radę ds. Badań (ERC). Starting Grant jest przyznawany młodym badaczom. Na realizację projektu *Quantum fields and knot homologies* (Pola kwantowe i homologie węzłowe) Polak otrzymał ponad 1,3 mln euro na okres pięciu lat – decyzję ogłoszono w czerwcu 2013 roku. Projekt obejmuje badania relacji pomiędzy fizyką i matematyką, ze szczególnym uwzględnieniem kwantowej teorii pola i teorii strun oraz matematycznej teorii węzłów i macierzy losowych.

SZWAJCARIA

16 lutego 2013 r. został wyłączony Wielki Zderzac Hadronów (ang. *Large Hadron Collider* – LHC) – akcelerator znajdujący się w Europejskim Ośrodku Badań Jądrowych na przedmieściach Genewy i po raz pierwszy uruchomiony we wrześniu 2008 r. Decyzja o wyłączeniu LHC wynikała z konieczności naprawy usterek akceleratora i dokonania jego modernizacji. Ponowne włączenie Wielkiego Zderzacza Hadronów nastąpiło w marcu 2015 r.

2014

26 III

Decyzja ws. VI naboru

- 15 projektów dofinansowanych
na kwotę 1,1 mln CHF

POLSKA

Doktor Anna Panasiuk-Chodnicka z Uniwersytetu Gdańskiego, jako pierwszy naukowiec z Polski, została stypendystką Komisji o Zachowaniu Żywych Zasobów Morskich Antarktyki (Commission for the Conservation of Antarctic Marine Living Resources, CCAMLR). Panasiuk-Chodnicka, która jest adiunktem w Zakładzie Badań Planktonu Morskiego Instytutu Oceanografii Uniwersytetu Gdańskiego, miała w ramach stypendium (prowadzone w latach 2014-2015) m.in. opracować metody badań monitorowania środowiska morskiej Antarktyki. Stypendium CCAMLR każdego roku otrzymuje jeden młody naukowiec.

SZWAJCARIA

Listopadowy numer czasopisma „Nature Biotechnology” (2014) doniósł, że szwajcarskim naukowcom z Uniwersytetu w Bernie pod kierownictwem dr. Eduarda Babychuka i prof. Annette Draeger udało się opracować sztuczne liposomy zdolne wabić niebezpieczne dla organizmu bakterie i neutralizować je. Eksperymenty prowadzone na myszach, które najpierw zarażono sepsą, a następnie wszczepiono im sztuczne liposomy, dowiodły, że naukowcy trafili na trop konkurencyjnej wobec antybiotyków terapii. Liposomy skutecznie wyeliminowały toksyny z organizmów myszy, choć – i tym m.in. różnią się od antybiotyków – nie sprawiły jednocześnie, że zakażone wcześniej zwierzęta zyskały odporność na chorobę.

2015

5.X

Wernisaż wystawy *Historie sukcesu stypendystów SCIEX*

Ciekawostki naukowe z Polski i Szwajcarii

POLSKA

Doktor Grzegorz Ochała z Zakładu Papirologii na Uniwersytecie Warszawskim stworzył kompletną bazę danych tekstów z terenów Nubii (źródła powstałe w wiekach V-XV). Baza Średniowiecznych Nubijskich Tekstów liczy blisko 3000 wpisów, a prace nad nią trwały ponad 10 lat.

SZWAJCARIA

28 maja 2015 roku szwajcarski instytut doświadczalny Agroscope (Bundesamt für Landwirtschaft) wydał oświadczenie, które rozwiązuje kwestię, skąd się biorą... dziury w serze, a przede wszystkim odpowiada na pytanie, dlaczego z roku na rok dziur jest coraz mniej. Naukowcy, którzy przez 130 dni obserwowali przez aparaturę radiologiczną, tomograf i komputer proces fermentacji sera, potwierdzili postawioną wcześniej tezę, że to nadmierna higiena (wymagana w czasie nowoczesnej produkcji sera w pełni zautomatyzowanych zakładach mleczarskich) odpowiada za zanikanie dziur. W czasie tradycyjnego udoju mleka do wiader wpadają mikrocząsteczki siana i to one wytwarzają w czasie fermentacji gaz tworzący w masie serowej dziury.

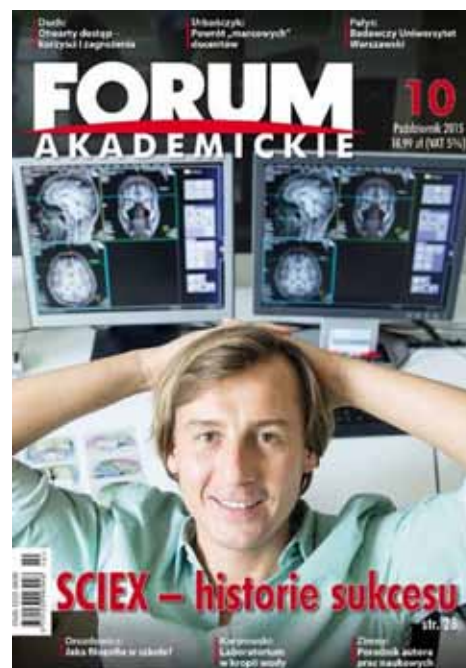

X-XII

Wystawa Historie sukcesu stypendystów SCIEX prezentowana na Politechnice Wrocławskiej, Uniwersytecie Ekonomicznym w Poznaniu, Politechnice Warszawskiej, Ministerstwie Infrastruktury i Rozwoju oraz Stowarzyszeniu Morena w Gdańsku

XI

W 2015 r. w „Forum Akademickim” ukazał się obszerny artykuł dotyczący Funduszu Stypendialnego SCIEX oraz stypendystów programu

SZWAJCARIA

Szwajcaria może się poszczycić aż **25 laureatami Nagrody Nobla**. Najwięcej Nobli Szwajcarzy zdobyli w dziedzinie medycyny i fizjologii (sześć nagród: Emil Theodor Kocher – 1909, Paul Herman Müller – 1948, Walter Rudolf Hess – 1949, Tadeusz Reichstein, Polak z pochodzenia – 1950, Werner Arber – 1978 i Rolf Zinkernagel – 1996), dalej w dziedzinie chemii (pięć nagród: Alfred Werner – 1913, Paul Karrer – 1937, Leopold Ružička – 1939, Vladimir Prelog – 1975 i Richard Ernst – 1991), fizyki (cztery nagrody: Wolfgang Pauli – 1945, Felix Bloch – 1952, Gerd Binnig i Heinrich Rohrer – 1986 oraz Jack Steinberger – 1988) i literatury (dwie nagrody: Carl Spitteler – 1919 i Herman Hesse – 1946). Pokojową Nagrodę Nobla przyznano pięć razy osobom i instytucjom wywodzącym się ze Szwajcarii.

**/// Stypendium w Szwajcarii to
idealna okazja, żeby zapoznać
się z obecnymi trendami
badawczymi oraz światową
literaturą przedmiotu.**

ANNA KURKOWSKA

stypendium SCIEIX 1.02.2011 – 31.07.2011, projekt *Spatial planning and development of bicycle tourism – Polish-Swiss comparison analysis*, dziedzina naukowa: Social Sciences

Tylko mocne strony

Celem każdego obiektywnego badania jest przedstawienie twardych danych, zalet i wad jakiegoś programu lub projektu. Celem takiego badania nie ma być pochwała analizowanej rzeczy, lecz rzetelna ocena wartości badanego zjawiska. To był też nasz cel: dążyć do wniosków uczciwych, takich, które wskazałyby także słabe strony programu SCIEX, rzeczy do poprawy – w przyszłości lub przy okazji realizowania podobnych programów. A jednak ogólna ocena programu jest pozytywna.

Dlaczego?

Być może tajemnica tkwi w legendarnej już szwajcarskiej precyzji i dobrej organizacji? Wielu stypendystów podkreślało ten aspekt realizowania projektu. Młodzi naukowcy zwracali uwagę na dobrą organizację zarówno jako cechę ogólną, można rzec: narodową Szwajcarów, jak i rys charakteryzujący odwiedzone przez nich jednostki naukowe.

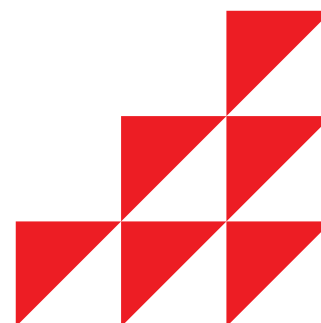
Być może chodzi o doskonałe warunki pracy? To coś, co dla młodych stypendystów, mających z reguły w planach bardzo konkretne poszerzenie prowadzonych już wcześniej przez siebie badań, jest kwestią kluczową. Stypendyści bardzo często wskazywali nie tylko na doskonałą (i udostępnianą im bez problemów) infrastrukturę badawczą (np. nowoczesna aparatura, technologie, metody), ale też na towarzyszącą ich pracy życzliwość, przyjazne wspieranie ich działań, dobrze rozumianą współpracę tak z mentorem, jak i z kolegami z zespołu projektowego czy tej samej jednostki badawczej.

Być może wyjaśnieniem jest wielość rezultatów, z jakimi wracali ze Szwajcarii stypendyści? Młodzi badacze, którzy po kilku bądź kilkunastu miesiącach stypendium mają poczucie dobrze wykorzystanego czasu, a ich aktywności twardo dowodzą publikacje w cenionych czasopismach, referaty wygłoszone na liczących się konferencjach, konkretne dokonania naukowe w rodzaju odkryć, opracowania nowych materiałów, technologii czy metod badawczych – to musi zrobić wrażenie w środowisku naukowym. Jeśli dodać do tego szereg

umiejętności miękkich zdobytych przez stypendystów czy możliwość podszlifowania języka/nauczenia się nowego języka, a do tego różnego rodzaju zyski osobiste – od aspektów krajoznawczych po kulturowe – to już nie dziwi entuzjastyczny stosunek do programu SCIEX wyrażany przez młodych naukowców, którzy wzięli udział w stypendium.

A może wreszcie za pozytywną wartość programu SCIEX przemawia to, że po prostu miał słuszne i trafione w punkt założenia? Dziś świat nauki bardziej niż kiedykolwiek potrzebuje dobrze rozumianego współdziałania, coraz więcej projektów realizowanych jest międzyinstytucjonalnie i w środowiskach wielokulturowych, a o przyszłości badań i rozwoju naszej wiedzy w wielu dziedzinach decyduje mądra współpraca i umiejętność tworzenia partnerstw – ponad granicami i, często, interdyscyplinarnie. W naszym badaniu wywiady prowadziliśmy nie tylko ze stypendystami, ale też z ich mentorami (zarówno z jednostek wysyłających, jak i przyjmujących). Ci ostatni podkreślali zalety programu dla swoich instytucji, mówili o pozytywnym wpływie realizacji projektu na całe jednostki badawcze, o zawiązanej dzięki stypendium trwałej współpracy z partnerem z zagranicy i o obopólnych z niej korzyściach.

Zapewne każdy z powyższych akapitów zawiera jakąś część prawdy. Więcej argumentów przemawiających za tym, że SCIEX-owi nie da się nie wystawić pochlebnej noty, znajdzie Państwo w publikowanym na kolejnych stronach raporcie z przeprowadzonego badania.

Rezultaty programu SCIEX w Polsce – wnioski z badania

W poniższym raporcie prezentujemy wstępne wyniki badania wpływu projektów SCIEX. Obszar badania dotyczył wpływu programu SCIEX zarówno na rozwój stypendystów, jak i zaangażowanych w projekt jednostek naukowych z Polski i Szwajcarii.

Głównym celem programu SCIEX jest tworzenie partnerstw, które wspierając kompetencje uczestników wyjazdów, powinny również budować potencjał instytucjonalny zaangażowanych jednostek naukowych z Polski i Szwajcarii. I właśnie w odniesieniu do tego zamierzenia w przeprowadzonym badaniu rezultatów projektów SCIEX sprecyzowane zostały cele badawcze, które pozwoliły na przeanalizowanie najważniejszych obszarów merytorycznych programu.

Cel ogólny badania

Ocena znaczenia oraz wpływu programu SCIEX na rozwój polskich instytucji objętych wsparciem programu oraz uczestników, którzy otrzymali dofinansowanie

Cele szczegółowe

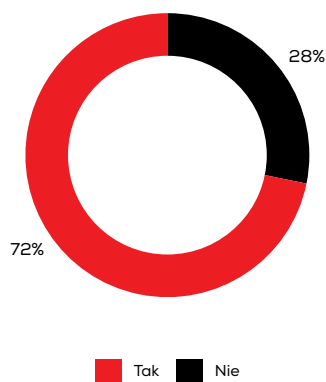
1. Ocena wpływu programu SCIEX na rozwój kompetencji oraz ścieżkę kariery uczestników
2. Ocena wpływu programu SCIEX na rozwój polskich uczelni objętych wsparciem finansowym programu
3. Ocena jakości i trwałości zawiązanych partnerstw pomiędzy polskimi a szwajcarskimi instytucjami zaangażowanymi w realizację projektu SCIEX

Zebrane w toku badania wnioski zgrupowano tematycznie, by uporządkować najważniejsze cechy programu podnoszone przez zaangażowanych stypendystów. Przytoczone w tekście wypowiedzi to cytaty z wywiadów z uczestnikami projektów.

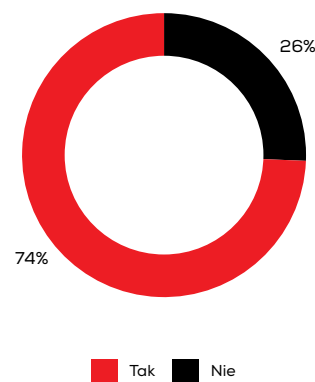

■ Czy jest Pan/Pani zatrudniony/-a na uczelni macierzystej?

■ Czy stypendium SCIEIX stanowi kontynuację rozpoczętej wcześniej współpracy partnerskiej?

Wiele dziedzin, wspólne potrzeby

Na podstawie informacji zebranych od stypendystów w trakcie badania rezultatów projektów SCIEIX można stwierdzić, że celem wielu z nich było pogłębienie i poszerzenie zakresu prowadzonych już badań. Niezwykle istotny wydaje się również interdyscyplinarny charakter realizowanych prac oraz zainteresowań badawczych stypendystów. Część osób zwracała uwagę na możliwość opracowania konkretnych i potrzebnych rozwiązań naukowych, na które nie byłoby możliwe zdobycie finansowania w Polsce.

“ Zajmowałam się opracowywaniem i interpretacją podstaw teoretycznych do realizacji eksperymentów prowadzonych w tamtym czasie w Szwajcarii, które wpisywały się w trend w inżynierii materiałowej.

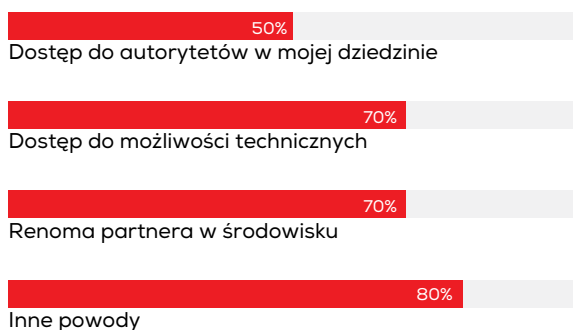
SCIEIX a zatrudnialność

Niestety trudno ocenić jednoznaczny wpływ programu na zatrudnialność stypendystów i wydaje się, że w tym zakresie decydująca jest rola realiów panujących w polskim szkolnictwie wyższym (podstawą do zapewnienia sobie etatu na uczelni jest habilitacja). Prawie 30 proc. stypendystów SCIEIX, którzy wzięli udział w badaniu, nie zostało po powrocie objętych żadną formą zatrudnienia (podpisaną umową o pracę lub umową cywilnoprawną: zlecenie, dzieło). Warto podkreślić, że prawie trzy czwarte badanych zadeklarowało ponadpięcioletni związek z macierzystą placówką akademicką. Nie bez znaczenia jest również fakt, że nie wszyscy stypendyści kontynuują karierę akademicką (nie wszyscy zdecydowali się na pracę na uczelni). Niektórzy z nich podjęli też decyzję o wyjeździe z Polski.

Jakość współpracy

Badani stypendyści bardzo dobrze ocenili współpracę z zespołami badawczymi na szwajcarskich uczelniach. Tylko nieliczni

■ Proszę uzasadnić wybór partnera oraz placówki przyjmującej. Jakimi kryteriami kierowali się Państwo, dokonując wyboru? (odpowiedzi nie sumują się do 100 proc., gdyż było to pytanie wielokrotnego wyboru)

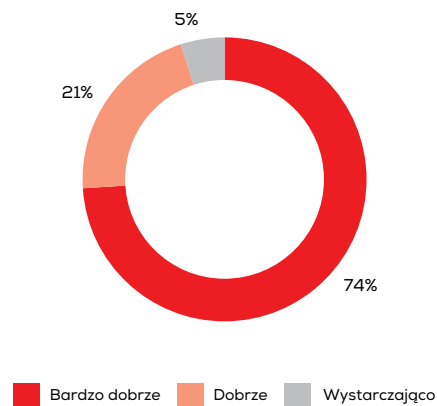

respondenci wskazywali na początkowe problemy z adaptacją, wynikające głównie z różnic kulturowych. W kwestionariuszach podkreślali życzliwość, z jaką się spotkali w instytucji przyjmującej.

- “ Pozналиśmy się, dogadywaliśmy się, wszyscy byli bardzo pomocni.
- “ Ludzie byli dla mnie bardzo serdeczni i pozytywnie nastawieni. Nigdy nie odczułem żadnej wrogości czy niechęci, czy dystansowania się ze strony nikogo: ani sekretarki, ani personelu technicznego, ani pracowników naukowych.
- “ Szwajcarzy wbrew pozorom są bardzo otwarci. Pracowałem w międzynarodowym środowisku, a zespół przyjął mnie bardzo ciepło.

Dla większości (trzy czwarte respondentów) polskich młodych naukowców stypendium SCIEX stanowiło kontynuację rozpoczętej już wcześniej współpracy partnerskiej z opiekunem lub

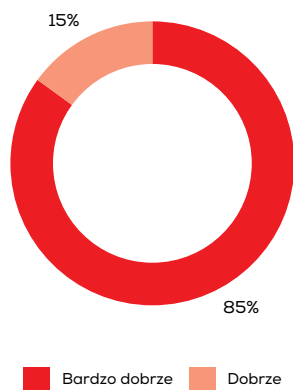
■ Jak ocenia Pan/Pani klarowność zasad programu?

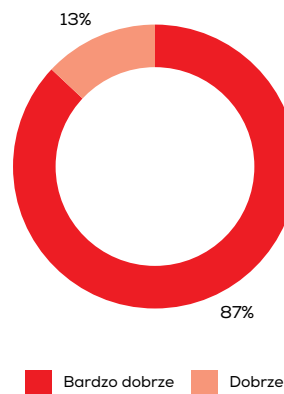
placówką przyjmującą. Tylko nieco ponad jedna czwarta badanych nie miała przed wyjazdem na stypendium kontaktów ze stroną szwajcarską, które byłyby związane z merytoryczną realizacją projektu SCIEX. Dla około 40 proc. stypendystów SCIEX był pierwszym w ich karierze naukowej międzynarodowym programem wymiany. Średni wiek respondentów wynosił około 33 lat, więc w momencie realizacji stypendium byli stosunkowo młodymi naukowcami, z kilkuletnim stażem na uczelni macierzystej. Warto zaznaczyć jednak, że w momencie przeprowadzania badania 95 proc. z nich posiadało stopień co najmniej doktora. Biorąc pod uwagę ogólne dane statystyczne o uczestnikach programu SCIEX, oznacza to, że zdecydowana większość osób, które wyjechały do Szwajcarii na etapie studiów doktoranckich obroniła już swoje prace doktorskie w momencie przeprowadzania tego badania.

Wszyscy podkreślali pozytywne doświadczenia wynikające ze

■ Jak ocenia Pan/Pani opiekę i zaangażowanie hostmentora?

■ Jak ocenia Pan/Pani organizację miejsca pracy?

współpracy: zwracano przede wszystkim uwagę na dobre warunki infrastrukturalne, jakie panują na szwajcarskich uczelniach. Pojawiały się nawet wypowiedzi, w których można było odczuć nutę zazdrości związaną ze zdecydowanie większym komfortem pracy naukowców na uczelniach partnerskich. Stypendyści podkreślali także fakt, że mieli dostęp do najnowszego sprzętu do prowadzenia badań.

“ Nauczyłam się obsługi mikroskopu sił atomowych, przygotowywania próbek, całej kuchni chemicznej. Nie miałabym takich możliwości w Polsce.

Znakomita większość stypendystów, którzy wzięli udział w badaniu, stwierdziła, że odpowiedzialność za poszczególne etapy realizacji projektu została rozłożona w równym stopniu pomiędzy zaangażowane strony. Tylko jedna piąta badanych uznała, że odpowiedzialność za projekt

przyjęła na siebie w większym stopniu strona szwajcarska. Co ciekawe, chociaż wnioski o dofinansowanie projektów były formalnie składane przez partnerów ze Szwajcarii, aż 60 proc. stypendystów zadeklarowało, że to strona polska była bardziej zaangażowana w tworzenie założeń projektowych. Trzeba również podkreślić, że wszyscy badani potwierdzili, że opiekun merytoryczny stażu na uczelni był dostępny i pomocny.

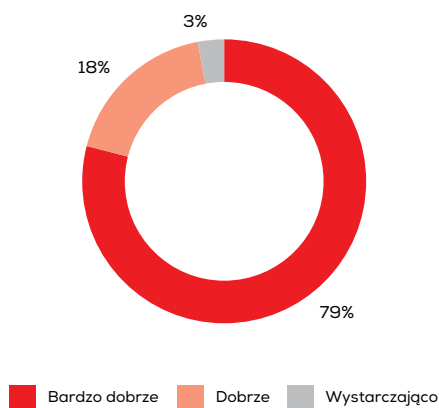
“ W zasadzie wszystko było tak, jak powinno być. Współpraca w projekcie była wzorowa.

“ Pełna współpraca, brak konfliktów, wsparcie teoretyczne, doskonałe zaplecze techniczne.

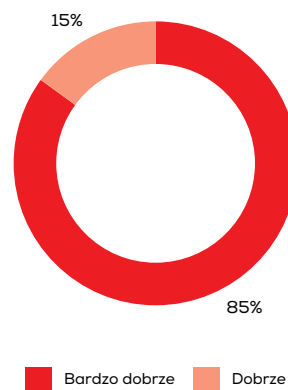
Rezultaty stypendium SCIEX

Analiza wypowiedzi respondentów pozwala na wyodrębnienie dwóch kategorii rezultatów stypendium

Jak ocenia Pan/Pani współpracę z zespołem badawczym?

Jak ocenia Pan/Pani zadania realizowane podczas stypendium?

SCIEX. Pierwsza z nich to rezultaty związane z obszarem merytorycznym stypendium (zarówno indywidualne, jak i instytucjonalne), a druga to rozwój kompetencji językowych i umiejętności miękkich stypendystów.

Do pierwszej kategorii zaliczyć można rozwój kompetencji zawodowych młodych naukowców, zdobywanie przez nich wiedzy związanej z obszarem prowadzonych badań czy zrealizowanie konkretnych badań na szwajcarskiej uczelni. Jeśli chodzi o rezultaty instytucjonalne, to badani bardzo często podkreślali, że dzięki stypendium SCIEX zwiększył się potencjał naukowy ich uczelni macierzystej, np. poprzez nawiązanie nowych kontaktów naukowych, zawiązanie partnerstw badawczych czy dzielenie się rezultatami projektu.

Ogólna ocena programu SCIEX była bardzo pozytywna wśród wszystkich respondentów, którzy zgodnie stwierdzili, że pobyt na stypendium SCIEX wpłynął na rozwój kompetencji związanych

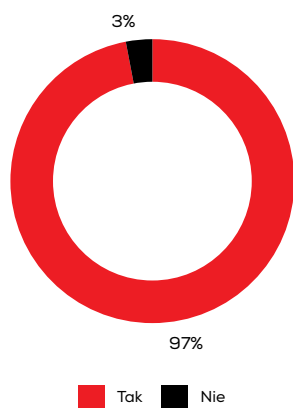
z obszarem merytorycznym ich stażu. Tematyka stypendium pokrywała się z zainteresowaniami naukowymi stypendystów i z prowadzonymi przez nich badaniami w Polsce. Kilku młodych naukowców zaznaczyło, że dzięki pobytowi w Szwajcarii sprecyzowało swoje zainteresowania badawcze, a w niektórych przypadkach nawet zostały one zmienione.

“ Projekt SCIEX zmienił moje pole badawcze: z badań komórek roślinnych przesłama na analizy komórek ludzkich, czego w moim zakładzie nie było. Po powrocie do Polski powstała pracownia zajmująca się komórkami ludzkimi, gdzie mogłam kontynuować badania.

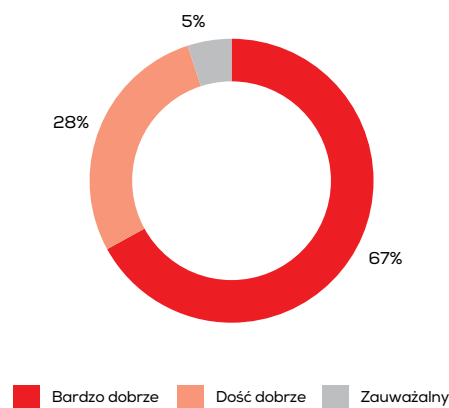
Istotnym efektem materialnym projektów stypendialnych SCIEX były również publikacje związane z merytorycznym obszarem realizowanych badań. Zdecydowana większość (prawie 90 proc. respondentów) zadeklarowała, że owocem SCIEX były opracowane

■ Czy SCIEX wpłynął na Pana/Pani rozwój zawodowy?

■ Jak określi Pan/Pani wpływ stypendium SCIEX na swoją karierę naukową?

przez stypendystów artykuły naukowe (często więcej niż jeden), a ponad 15 proc. stwierdziło, że stypendium przyczyniło się również do powstania części lub całości większych publikacji. Dowodzi to, że stypendium SCIEX ma istotny wpływ na rozwój zawodowy i na karierę naukową stypendystów.

“*Miałem okazję zobaczyć, jak się robi naukę na światowej klasy uczelni, mogłem rozmawiać z najlepszymi, którzy się tą tematyką zajmują. Poza tym miałem dostęp do najlepszego możliwego sprzętu naukowego, także wyjazdy na synchrotron czy na konferencje, które były finansowane przez stronę szwajcarską.*

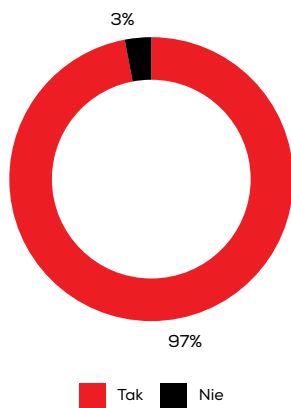
Wszyscy respondenci potwierdzili wpływ SCIEX na rozwój swojej kariery naukowej, przy czym ponad dwie trzecie respondentów oceniło, że ten wpływ był bardzo istotny, ponad jedna czwarta określiła go jako „dość istotny”, a jedynie

5 proc. uznało za jedynie „zauważalny”. Pytani, na czym konkretnie polegał ten wpływ, wskazywali, że to właśnie oni stali się po powrocie nie tylko inicjatorami nowych projektów badawczych, ale również zdobywali nowe środki grantowe na kolejne badania realizowane przez ich macierzystą uczelnię czy instytut badawczy w Polsce.

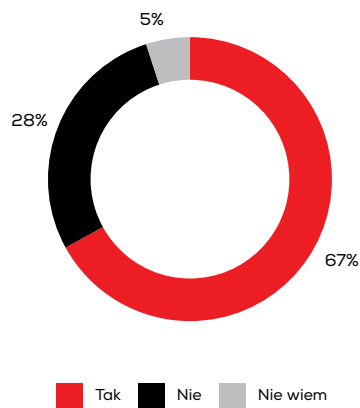
“*Nieoceniona jest przede wszystkim samodzielność, którą dał mi SCIEX. Eksperymenty w zasadzie od początku do końca wykonywałam sama, to bardzo wpłynęło na mój rozwój zawodowy.*

Nie bez znaczenia pozostaje także międzynarodowy charakter stypendium SCIEX. Respondenci docenili możliwość pracy w różnorodnych zespołach naukowych, co skutkowało nawiązaniem kontaktów ze specjalistami z zagranicy i realizacją kolejnych projektów, nawet po zakończeniu wyjazdu.

■ Czy SCIEX przyczynił się do nawiązania kontaktów naukowych?

■ Czy po zakończeniu stypendium SCIEX uczelnie partnerskie realizują kolejne projekty?

Stypendium SCIEX przynosi korzyści nie tylko naukowcom wyjeżdżającym do Szwajcarii, lecz także ich uczelniom macierzystym/institucjom, z którymi są zawodowo związani. Polscy stypendyści deklarowali, że ich instytucja macierzysta rozszerzyła obszar swych badań naukowych lub poprawiła jakość pracy badawczej. Ponadto wszyscy badani zgodzili się ze stwierdzeniem, że pobyt w Szwajcarii wpłynął na rozwój potencjału naukowego ich instytucji macierzystej.

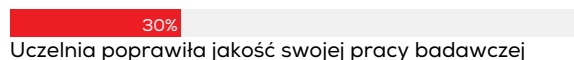
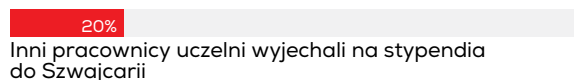
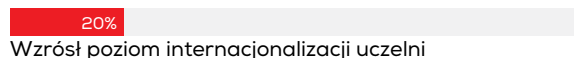
Co więcej: ponad połowa szwajcarskich opiekunów, którzy wzięli udział w badaniu, stwierdziła, że projekt miał wpływ na działanie ich instytucji macierzystej. Wskazywano na zwiększenie poziomu internacjonalizacji, wzrost prestiżu oraz zmianę postrzegania placówki jako miejsca, które angażuje się w nowe projekty o charakterze stypendialnym, naukowym lub badawczym.

SCIEX a umiejętności miękkie

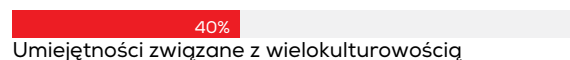
Druza kategoria rezultatów, niezwiązana z obszarem merytorycznym stypendium, obejmuje umiejętność posługiwania się językiem obcym zarówno w sytuacjach zawodowych, jak i prywatnych oraz rozwój kompetencji miękkich stypendystów.

W ramach stypendium SCIEX polscy naukowcy spędzili w Szwajcarii od 6 do 24 miesiące. Tak długi pobyt w obcym i różnorodnym kraju wpłynął na rozwój szeregu kompetencji. Blisko 60 proc. stypendystów stwierdziło, że dzięki pobytowi w Szwajcarii rozwinęli kompetencje językowe. Badani wskazywali także często na wzrost kompetencji miękkich, takich jak umiejętności interpersonalne i społeczne czy umiejętność współpracy w międzynarodowym zespole naukowym. Ponadto respondenci wielokrotnie podkreślali, że dzięki stypendium SCIEX zyskali dużo większą samodzielność w prowadzonych przez siebie badaniach.

■ Jak zmieniła się sytuacja uczelni po Pana/Pani powrocie ze stypendium SCIEX? (wykres przedstawia odpowiedzi najczęściej wskazywane przez stypendystów. Dane nie sumują się do 100 proc., gdyż było to pytanie wielokrotnego wyboru)

■ Jakie kompetencje (niezwiązane z obszarem merytorycznym stypendium) udało się Panu/Pani rozwinąć?

Wśród badanych często pojawiały się głosy, że zagraniczne stypendium SCIEX otworzyło im drogę do kolejnych tego typu wyjazdów.

“ Samo stypendium ma wpływ na kolejne decyzje zawodowe.

“ Myślę o stypendium postdoc. SCIEX ośmielił mnie i pewniej patrzę teraz na tego typu możliwości.

Plany zawodowe po zakończeniu stypendium SCIEX

Większość badanych stypendystów wiąże swoje plany zawodowe i naukowe z dziedziną, której dotyczyło stypendium SCIEX. Niektórzy z respondentów stwierdzili, że ich obowiązki zawodowe na uczelni zmieniły się z uwagi na doświadczenie nabyte podczas stypendium SCIEX.

“ Zaczęłam się szkolić z obsługi mikroskopu sił atomowych. Ponadto nauczyłam się przygotowywania

próbek czy tworzenia różnych symulacji. Nigdzie w Polsce nie miałabym takich możliwości.

“ Dzięki zdobytemu doświadczeniu i wypracowanemu dorobkowi naukowemu stałem się samodzielnym pracownikiem naukowym.

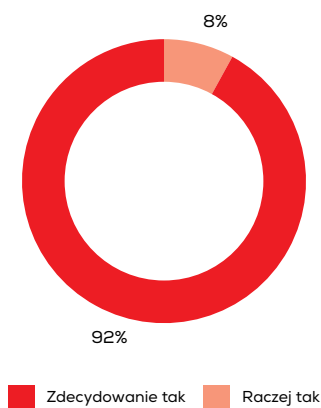
SCIEX – stypendium godne polecenia

Zgodnie z deklaracjami wszyscy respondenci poleciłiby realizację stypendium SCIEX innym młodym naukowcom. Co więcej, wszyscy badani potwierdzili, że SCIEX spełnił ich oczekiwania, zarówno pod względem naukowym, jak i krajoznawczym.

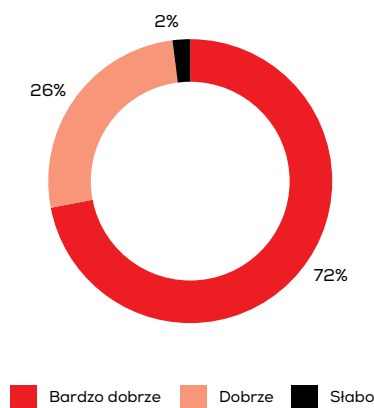
“ Bardzo żałuję, że SCIEX już się skończył.

“ Trudno o lepsze miejsce i lepszy program pod względem finansowym.

■ Czy pobyt na stypendium SCIEX spełnił Pana/Pani oczekiwania?

■ Ocena czasu wolnego podczas pobytu w Szwajcarii

“ Chociaż współpraca między naukowcami byłaby możliwa również bez SCIEX, to wartością dodaną programu jest jej ułatwienie dzięki udzielonemu wsparciu finansowemu.

Szwajcaria – wartość dodana

Wielu respondentów zaznaczało, że nie mogliby osiągnąć swych celów naukowych, gdyby nie realizacja stypendium właśnie w Szwajcarii. Podkreślano możliwość kontaktu z międzynarodowym środowiskiem naukowym i światowymi autorytetami, a także dogodny system finansowania nauki, niedostępny w innych krajach. Kilku badanych doceniło też bliskość ośrodka CERN, w którym co prawda nie realizowano projektów SCIEX, ale dzięki wsparciu szwajcarskich uczelni goszczących polscy stypendyści mieli możliwość odwiedzenia tej instytucji. Zdarzały się również projekty, które były planowane *ad hoc*, nie tylko jako kontynuacja badań realizowanych w Polsce, ale także jako element warunkujący

powodzenie rozpoczętych już badań. W tym wypadku podkreślano przede wszystkim unikalne doświadczenia szwajcarskich instytucji partnerskich związane z obszarem merytorycznym realizowanych aktywności badawczych.

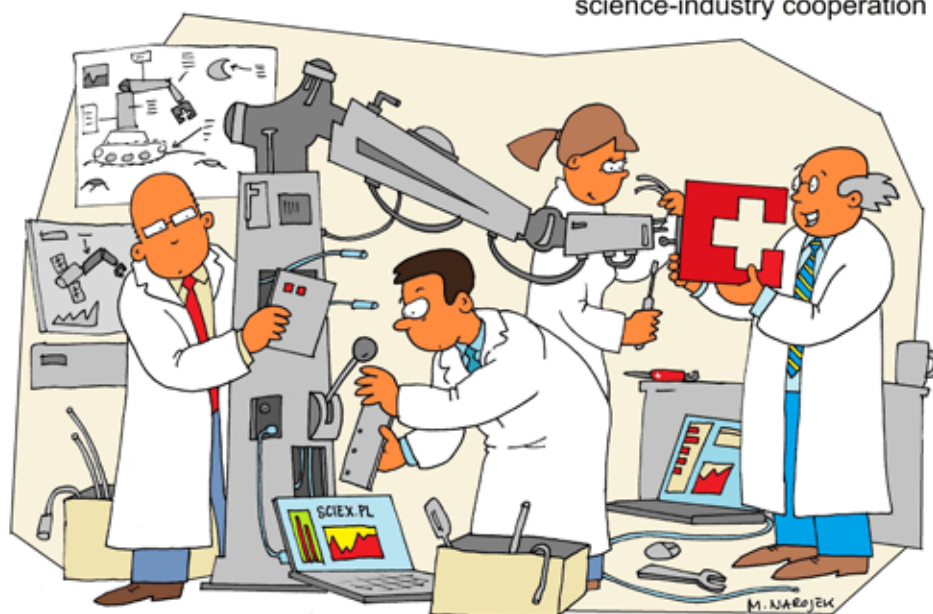
“ O realizacji mojego projektu w Szwajcarii zdecydowała dostępność CERN – nie było alternatywy.

Czas wolny

Długoterminowe projekty mobilności zagranicznych to dla uczestników możliwość realizowania dodatkowych aktywności w czasie wolnym, w tym szansa poznania tradycji i kultury w kraju przyjmującym. Niemal wszyscy badani stypendyści ocenili pozytywnie dodatkowe aktywności w czasie wolnym od realizowanych prac badawczych. Jedynie 2 proc. uczestników biorących udział w badaniu uznało jakość czasu wolnego jako słabą.

science-industry cooperation

/// Dla badacza literatury i kultury wielomiesięczny pobyt w Szwajcarii ma wartość nie tylko ze względu na poznanie innych metod badawczych, dostęp do źródeł i kontakty z kolegami po fachu, lecz także ze względu na możliwość bezpośredniego kontaktu z kulturą i życiem codziennym obywateli. Tak zdobyte doświadczenie przekłada się bezpośrednio na pracę dydaktyczną, jej urozmaicenie i fascynację, którą można przekazać studentom.

DR DARIUSZ KOMOROWSKI

stypendium SCIEX 1.10.2011 – 31.05.2012, projekt CALcolint - *The intellectual on the borderlines. Carl Albert Loosli as a columnist in the beginning of the 20th century in the medial and cross-cultural context of Switzerland*, dziedzina naukowa: Linguistics and Literature

Stypendyści SCIEX: nietuzinkowi entuzjaści nauki

Dzięki wyjazdowi do Szwajcarii rozkochałem się w nauce – mówi wprost dr Artur Marchewka. W podobnym tonie wypowiadają się inni stypendyści, w ich wypowiedziach można usłyszeć niekłamaną satysfakcję po zrealizowanych w ramach Funduszu Stypendialnego SCIEX projektach. Te słowa to świadectwo wyjątkowości szwajcarskiego programu czy raczej oryginalności biorących w nim udział polskich naukowców? Czytając wywiady zamieszczone na stronach 46-55 niniejszej publikacji, możemy śmiało stwierdzić: i jednego, i drugiego!

Czy da się stworzyć portret typowego polskiego stypendysty SCIEX? Spróbujmy!

Stypendysta taki ma średnio 33 lata, jest młodym naukowcem u progu kariery zawodowej (to najczęściej doktorant lub doktor), starającym się o uzyskanie kolejnego stopnia naukowego (doktora lub doktora habilitowanego) i m.in. w tym celu podejmującym poszukiwania ciekawych obszarów badawczych w swojej dziedzinie naukowej (Uwaga! Tu nie da się wskazać jednej czy nawet kilku/kilkunastu dyscyplin nauki – stypendyści SCIEX dają przegląd niemal wszystkich znanych dziś obszarów badawczych, od literatury i filozofii po wymagające ścisłych obliczeń chemię, fizykę czy astronomię). Już ten z grubsza nakreślony szkic pozwala się domyślać, że naszego typowego stypendystę SCIEX będzie cechować raczej entuzjazm wobec podejmowanych zadań niż rutyna, prędzej otwartość na nowe wyzwania i chłonność naukowych nowinek niż ograniczanie się do jednego i już na stałe wytyczonego celu naukowego, raczej chęć podpatrzenia,

jak należy robić prawdziwą naukę, niż pewna siebie buta wytrawnego (i tak naprawdę już zmęczonego swoimi badaniami) naukowca. Od innych młodych naukowców odróżnia go umiejętność wyraźnego sprecyzowania celu badawczego, odwaga dyskusowania w gronie uznanych w świecie specjalistów, chęć wypróbowania nowych metod naukowych, najnowszych światowych trendów badań, zaawansowanych technologii czy najnowocześniejszej infrastruktury badawczej; także zamiar zaobserwowania innego niż w Polsce sposobu funkcjonowania instytucji naukowo-badawczej (np. zasad współpracy w międzynarodowym środowisku), wreszcie upór w dążeniu do realizacji swoich zamierzeń wynikający m.in. z wiedzy o tym, że są to cele ambitne i wartościowe. Stypendysta SCIEX nie czuje się petentem, bo wie, że sam ma coś do zaoferowania: wiedzę i umiejętności, świeże podejście do problemów naukowych, gotowość inspirowania się dokonaniem innych, a przede wszystkim naukową pasją i entuzjastyczny stosunek do interesujących go obszarów badawczych.

Tak – z grubsza – zdefiniowany reprezentant grupy polskich stypendystów SCIEX po realizacji projektu jest skłonny bez ogródek stwierdzić: *Stypendium dało mi poczucie uczestnictwa w czymś istotnym, w żywej nauce na najwyższym poziomie* (dr hab. Jan Ciecuch, zob. strony 52-53) albo: *Gdyby nie stypendium, to nie mógłbym rozszerzyć w tak krótkim czasie tak bardzo moich horyzontów naukowych* (dr Łukasz Binkowski, zob. strony 54-55) czy: *Po powrocie czuję się bardziej*

konkurencyjna w świecie naukowym i na akademickim rynku pracy (Monika Reczuga zob. strony 50-51). Stypendysta SCIEX, umocniony współpracą ze swoimi zagranicznymi kolegami, bogatszy o wiele nowych doświadczeń, chwalcący się wysoko punktowanymi publikacjami czy udziałem w międzynarodowych konferencjach, mający na swoim koncie poważne odkrycia naukowe (np. dr Marek Nikołajuk i Krzysztof Hryniewicz, którzy mają swój wkład w odkryciu rozerwania pływowego super-Jowisza przez masywną czarną dziurę) to nadzieja nie tylko polskiej, ale i europejskiej nauki.

Wybrani stypendyści Funduszu Stypendialnego SCIEIX

dr Anna Michalska

Kiedy?
1.11.2009 – 30.04.2011

Skąd?
Polska Akademia
Nauk w Olsztynie

Dokąd?
HES-SO Valais, Institute
of Life Technologies

Na jaki temat?
Influence of processing
on bioactive compounds
from pomegranate

Dziedzina nauki
Engineering Sciences

dr Dariusz Burnat

Kiedy?
1.11.2009 – 30.04.2011

Skąd?
Akademia Górniczo-
-Hutnicza w Krakowie

Dokąd?
Swiss Federal
Laboratoires for
Materials Science
and Technology
(EMPA), Dübendorf

Na jaki temat?
NANO-SOFC –
Preparation and
characterization
of nanostructured,
alternative solid oxide
fuel cell (SOFC) anodes
with focus on carbon
containing fuels

Dziedzina nauki
Mathematical/
Natural Sciences

dr Jacek Wawer

Kiedy?
1.12.2009 – 30.11.2010

Skąd?
Uniwersytet
Jagielloński w Krakowie

Dokąd?
Uniwersytet w Genewie

Na jaki temat?
Time and modality.
A formal perspective

Dziedzina nauki
Human Sciences

dr Artur Marchewka

Kiedy?
1.05.2010 – 30.04.2011

Skąd?
Instytut Biologii
Doświadczalnej im.
M. Nenckiego, Polska
Akademia Nauk

Dokąd?
Szpital Uniwersytecki
Uniwersytetu
w Lozannie

Na jaki temat?
AIAD – Advanced
imaging in Alzheimer's
disease

Dziedzina nauki
Medical Sciences

2009

2010

Izabela Szumska

Kiedy?
1.07.2011 – 30.06.2012

Skąd?
Wyższa Szkoła
Finansów i Zarządzania
w Warszawie

Dokąd?
Politechnika Federalna
w Lozannie

Na jaki temat?
Short and long lived
unconscious information
processing investigated
with two types of EEG
analysis: waveforms
and microstates

Dziedzina nauki
Psychology,
Educational science
and Religious sciences

Marcin Kawka

Kiedy?
1.10.2011 – 30.09.2012

Skąd?
Politechnika
Warszawska

Dokąd?
Swiss Federal Institute
of Aquatic Science
and Technology

Na jaki temat?
HAWAQIR –
Hyperspectral
assessment of water
quality in reservoirs

Dziedzina nauki
Environmental Sciences

**prof. dr hab.
Borys Wróbel**

Kiedy?
1.1.2012 – 31.12.2012

Skąd?
Instytut Oceanologii
Polskiej Akademii Nauk

Dokąd?
Instytut
Neuroinformatyki
Uniwersytetu i
Federalnej Politechniki
w Zurychu

Na jaki temat?
MINDBODY – Mind-
body coevolution: using
evolving artificial gene
regulatory networks
to direct neuronal

Dziedzina nauki
Engineering Sciences

dr Maciej Piskunowicz

Kiedy?
1.06.2012 – 30.11.2012

Skąd?
Uniwersytet Medyczny
w Gdańsku

Dokąd?
Szpital Uniwersytecki
Uniwersytetu
w Lozannie

Na jaki temat?
LEMAN study

Dziedzina nauki
Experimental Medicine

dr hab. Jan Ciecuch

Kiedy?
1.07.2012 – 30.06.2013

Skąd?
Wyższa Szkoła
Finansów i Zarządzania
w Warszawie

Dokąd?
Uniwersytet w Zurychu

Na jaki temat?
Open questions
in the refined
Schwartz' theory
and measurement
of human values

Dziedzina nauki
Legal and Social
sciences, Economics

2012

dr Joanna Bryś

Kiedy?

1.11.2010 – 31.10.2011

Skąd?

Szkoła Główna
Gospodarstwa
Wiejskiego w
Warszawie

Dokąd?

Politechnika Federalna
w Zurychu (ETH Zurich
– Swiss Federal Institute
of Technology in Zurich)

Na jaki temat?

HMF5 – Human milk
fat substitute

dziedzina nauki

Mathematical/
Natural Sciences

dr Katarzyna Klimek

Kiedy?

1.11.2010 – 31.10.2011

Skąd?

Uniwersytet
Ekonomiczny
w Krakowie

Dokąd?

University of Applied
Sciences and Arts
Western Switzerland

Na jaki temat?

DMO challenges – the
role of destination
management
organizations (DMO) in
the commercialization
of tourism products:
new challenges in an
integrated and dynamic
global e-market place

Dziedzina nauki

Social Sciences

Andrzej Gadkowski

Kiedy?

1.12.2010 – 30.11.2012

Skąd?

Uniwersytet im.
A. Mickiewicza
w Poznaniu

Dokąd?

Uniwersytet w Genewie

Na jaki temat?

TMPIO – The treaty-
making power
of international
organizations

Dziedzina nauki

Legal and Social
sciences, Economics

Łukasz Stokłosa

Kiedy?

1.05.2011 – 30.04.2012

Skąd?

Wyższa Szkoła
Informatyki
i Zarządzania
w Rzeszowie

Dokąd?

Uniwersytet w Lugano

Na jaki temat?

eTourism reputation
index

Dziedzina nauki

Legal and Social
sciences, Economics

**dr Magdalena
Żakowska**

Kiedy?

16.05.2011 – 15.1.2012

Skąd?

Uniwersytet Łódzki

Dokąd?

Uniwersytet w St. Gallen

Na jaki temat?

The "Russian Bear"
metaphor in 19th century
swiss press discourse

Dziedzina nauki

Legal and Social
sciences, Economics

2011

dr Karolina Krawczak

Kiedy?

1.07.2013 – 30.06.2014

Skąd?

Uniwersytet im. A.
Mickiewicza w Poznaniu

Dokąd?

Uniwersytet w
Neuchatel

Na jaki temat?

EMOCOMP –
Comparing self-
evaluative emotions
across languages and
language varieties

Dziedzina nauki

Linguistics and
Literature

dr Michał Parzuchowski

Kiedy?

1.10.2013 – 30.09.2014

Skąd?

Szkoła Wyższa
Psychologii Społecznej
(obecnie: Uniwersytet
Humanistycznospołeczny
SWPS)

Dokąd?

Uniwersytet we
Fryburgu

Na jaki temat?

GRL: DSSL gender
representation in
language: diminutive
suffixes in sexist language

Dziedzina nauki

Psychology,
Educational science
and Religious sciences

dr Izabela Karsznia

Kiedy?

15.02.2014 – 14.02.2015

Skąd?

Uniwersytet
Warszawski

Dokąd?

Uniwersytet w Zurychu

Na jaki temat?

AutoGenSettleRoad:
automation of the
generalization process
of settlements and road
networks for medium
and small-scale maps

Dziedzina nauki

Environmental Sciences

**dr hab. Aleksandra
Dziurosz**

Kiedy?

1.10.2014 – 31.03.2015

Skąd?

Akademia Muzyczna im.
F. Chopina w Warszawie

Dokąd?

Zurich University of Arts

Na jaki temat?

Tradition dance
theatre performance

Dziedzina nauki

Psychology,
Educational science
and Religious sciences

Monika Reczuga

Kiedy?

01.10.2014 – 30.06.2015

Skąd?

Uniwersytet im. A.
Mickiewicza w Poznaniu

Dokąd?

Uniwersytet w
Neuchatel

Na jaki temat?

CLI-MIC – Assessing
the responses of
peatland micro-
eukaryotes to climate
change using next
generation sequencing

Dziedzina nauki

Environmental Sciences

2013

2014

Uniwersytet
Warszawski

PL

CH

University of Zurich

Adiunkt na Uniwersytecie Warszawskim. Studia magisterskie ukończyła w 2003 r. na Wrocławskim Uniwersytecie Przyrodniczym. Tytuł doktora nauk o Ziemi zdobyła w 2010 r. na Uniwersytecie Warszawskim. Odyła też studia podyplomowe na kierunku systemy informatyczne, aplikacje i bazy danych w Polsko-Japońskiej Akademii Technik Komputerowych.

stypendium SCIEX

15.02.2014 – 14.02.2015

PROJEKT:

AutoGenSettleRoad: Automation of the generalization process of settlements and road networks for medium and small-scale maps

dr Izabela Karsznia

Czym zajmuje się Pani zawodowo?

Do moich obowiązków dydaktycznych należą zajęcia ze studentami (m.in. z geodezji i kartografii, rysunku technicznego), wykłady w języku angielskim dla studentów Erasmusa oraz topograficzne i geodezyjne szkolenia terenowe. Natomiast w pracy naukowej skupiam się na badaniach z zakresu kartografii i systemów informacji geograficznej.

Jaki był cel Pani projektu realizowanego w ramach programu SCIEX?

Miałam przygotować – na potrzeby opracowań małoskalowych – algorytmy generalizacji osadnictwa i sieci dróg zawarte w bazach danych przestrzennych. Chodziło o wybór i uproszczenie treści mapy.

Projekt można podzielić na etapy.

Najważniejszym z nich była automatyzacja uogólnienia osadnictwa i wykorzystanie w tym celu technik uczenia maszynowego (*machine learning*, ML). Kolejnym była automatyzacja i ewaluacja (ocena) generalizacji sieci dróg. Celem tego etapu, który będzie podlegał dalszym analizom, było opracowanie algorytmów generalizacji sieci drogowej opartych na teorii grafów oraz ustalenie metodyki automatycznej oceny poprawności wyników generalizacji dróg.

Jakie były rezultaty projektu?

Rezultatem projektu są badania (prowadzone wspólnie z profesorem Robertem Weiblem z Uniwersytetu w Zurychu, szefem grupy opracowywania informacji geograficznej

GIS), które chcemy zastosować w procesie usprawnienia produkcji map i baz danych przestrzennych. Naszym zamierzeniem jest, by wybrane czynności, które dotychczas kartograf czy redaktor mapy wykonywał manualnie, zostały zautomatyzowane.

Twardym rezultatem będą dwie publikacje. Nad pierwszą, dotyczącą osadnictwa, pracuję wspólnie z profesorem Robertem Weiblem. Współautorem drugiej, traktującej o generalizacji dróg, jest profesor Stefan Leyk z University of Colorado Boulder, który podczas trwania mojego stypendium wizytował Uniwersytet w Zurychu. Kolejnym twardym rezultatem jest wiedza zdobyta podczas kursu programowania w Pythonie.

Jak stypendium wpłynęło na Pani życie zawodowe?

Udział w stypendium pozwolił mi na zrobienie znacznie ciekawszej habilitacji. Dał mi również szansę na poszerzenie siatki kontaktów zawodowych. Dzięki stypendium nauczyłam się też większej otwartości we współpracy z innymi naukowcami.

A jak zmieniło Pani życie prywatne?

Na stypendium wyjechałam z mężem i dwójką dziewięcioletnich dzieci. Wszyscy mieliśmy okazję poznać ludzi z całego świata i inne kultury. Dla moich dzieci było to niezwykle cenne doświadczenie: uczęszczały do szkoły w Zurychu i dzięki temu obecnie mówią biegle po niemiecku.

Jaka jest wartość dodana udziału w stypendium?

Dla mnie była nią niewątpliwie możliwość poznania ciekawych, ambitnych i inteligentnych naukowców, nie tylko na stopie zawodowej, ale także prywatnie. Uniwersytet w Zurychu co roku odwiedza wielu bardzo znanych badaczy, autorów studiowanych publikacji, opracowań lub książek, i możliwość udziału w ich wykładach, organizowanych przez nich konferencjach czy poznanie ich osobiście jest niezapomnianym doświadczeniem.

Czy warto korzystać z tego rodzaju programów?

Zdecydowanie! Trzeba też podkreślić, że udział w takich stypendiach jest istotny na różnych etapach drogi naukowo-zawodowej. Uważam, że jeśli ktoś ma taką możliwość, powinien wyjechać na staż dydaktyczny już na studiach magisterskich. Nawet krótki czas spędzony poza rodzimą uczelnią pozwoli poznać obowiązujące na świecie trendy, prowadzone badania, nawiązać międzynarodowe kontakty, zainteresować się ciekawymi tematami i poszerzyć horyzonty.

Instytut Oceanologii
Polskiej Akademii
Nauk

PL

CH

ETH Zurich

Absolwent Międzyuczelnianego Wydziału Biotechnologii Uniwersytetu Gdańskiego i Akademii Medycznej w Gdańsku. Tytuł doktora i doktora habilitowanego otrzymał na Uniwersytecie Gdańskim. Jest kierownikiem Pracowni Modelowania Systemów w Instytucie Oceanologii Polskiej Akademii Nauk oraz Laboratorium Systemów Ewolucyjnych na Wydziale Biologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

stypendium SCIEIX
1.01.2012 – 31.12.2012

PROJEKT:
**MINDBODY – Mind-body coevolution:
using evolving artificial gene
regulatory networks to direct neuronal
development and complex behaviour**

prof. dr hab. Borys Wróbel

Czym się Pan zajmuje zawodowo?

To praca z pogranicza biologii i informatyki: tworzymy sztuczne systemy, których działanie jest inspirowane działaniem organizmów żywych – pojedynczych komórek i organizmów wielokomórkowych. Naszym planem jest budowanie sztucznych układów zdolnych do samokonstrukcji, samonaprawy, których budowa oraz działanie plastycznie zależy od środowiska, a także odpornych na uszkodzenia i zaburzenia. To wszystko są właściwości organizmów żywych bardzo interesujące z punktu widzenia naukowego, ale właśnie praktycznego: budowania systemów – np. robotów – inspirowanych biologicznie.

Jaki był cel Pana projektu realizowanego w ramach programu SCIEIX?

Badania w ramach stypendium prowadziłem w Instytucie Neuroinformatyki Uniwersytetu i Politechniki Federalnej w Zurychu, stąd celem projektu było budowanie nowych oraz modyfikacja istniejących modeli inspirowanych sposobem, w jaki rozwijają się mózgi zwierząt. Zależało mi na wypracowaniu nowych pomysłów w toku dyskusji z ludźmi pracującymi w jednym z najlepszych ośrodków naukowych na świecie.

Jakie były rezultaty projektu?

Nie zakładaliśmy w projekcie uzyskania jakichś konkretnych rezultatów – efektami stypendium były po prostu

kolejne wersje oprogramowania, specyfikacje, czyli to, czego nie prezentuje się bezpośrednio np. na konferencjach, ale raczej chodziło o pomysły, propozycje rozwiązań. Oczywiście w efekcie pojawiły się też publikacje naukowe – w sumie powstało ich dziewięć (napisane razem z moimi współpracownikami). Kontynuowałem też opiekę nad doktorantami, którzy przygotowywali rozprawy w Polsce. Bez wątplenia miało to wpływ na późniejsze przygotowanie mojego wniosku profesorskiego.

Co było dla Pana wartością dodaną udziału w stypendium?

Przede wszystkim była nią możliwość obserwacji uczestniczącej – dzięki temu pobytowi poznałem inny niż w Polsce sposób działania instytucji naukowej, w której o wiele większe znaczenie niż w polskich instytucjach przykładą się do konstruktywnej krytyki i wzajemnej inspiracji. I to staram się sam wprowadzać w pracy w moim zespole, z moimi doktorantami. Mam wrażenie, że w Polsce to szwankuje – mało jest takiego wspierania się w naukowych projektach przez zadawanie pytań, podważanie celów i sposobów ich osiągnięcia po to, by pomóc kolegom w dojściu do innych ciekawych rozwiązań czy pomysłów. U nas w środowisku naukowym często widać wręcz strach przed zadawaniem pytań – bo mogą być one kłopotliwe lub traktowane jako osobisty atak. Widać obawy przed otwartą debatą, w czasie której byłoby miejsce i na krytykę, i na konstruktywne wnioski z niej płynące. To unikanie debaty – taka nasza kultura „niedobrej grzeczności” – sprawia, że nie pomagamy sobie nawzajem, każdy

działa z osobna, przez co nie możemy się wzajemnie inspirować. I chociaż nie zawsze jest możliwe czy nawet wskazane przeszczepianie wszystkich elementów kultury prowadzenia badań z innych krajów, to uważam, że dla nauki uprawianej w Polsce dobrze by było, gdyby jak najwięcej osób wyjeżdżało na różnego rodzaju stypendia i staże za granicę i dzięki temu uczyło się, że możliwe jest inne podejście do pracy badawczej niż to, które u nas dominuje.

Czy warto brać udział w tego typu programach?

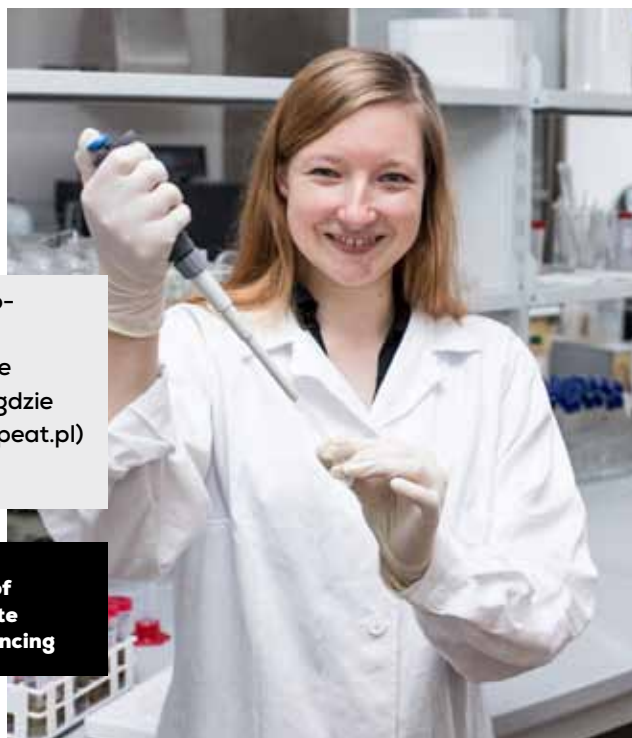
Zdecydowanie tak. Długie staże pozwalają poznać inne podejścia do prowadzenia badań. To nawet nie zawsze muszą być przykłady pozytywne: zaobserwowanie rozwiązań czy podejść, które działają gorzej, może nam dać wiedzę o tym, których z nich u nas wprowadzać nie warto.

Absolwentka biotechnologii na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim, obecnie doktorantka Wydziału Biologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Pracuje na Wydziale Nauk Geograficznych i Geologicznych UAM, gdzie jest zaangażowana m.in. w projekt CLIMPEAT (www.climpeat.pl) prowadzony we współpracy polsko-szwajcarskiej.

stypendium SCIEIX
1.10.2014 – 30.06.2015

PROJEKT:
CLI-MIC - Assessing the responses of peatland micro-eukaryotes to climate change using next generation sequencing

Monika Reczuga

Czym się Pani zajmuje zawodowo?

Moje badania skupiają się na mikroorganizmach, przede wszystkim na amebach skorupkowych – są to mikroskopijne jednokomórkowe organizmy, które są zaliczane do grupy Protista.

Jaki był cel Pani projektu realizowanego w ramach programu SCIEIX?

Chodziło o określenie wpływu podwyższonej temperatury oraz wahań poziomu wody na mikroorganizmy eukariotyczne, a w projekcie wykorzystywałam sekwencjonowanie nowej generacji (ang. NGS – Next Generation Sequencing) – technikę molekularną opartą na określaniu sekwencji (kolejności) nukleotydów w kwasie deoksyrybonukleinowym (DNA).

Gdzie odbywała Pani stypendium?

Na Uniwersytecie w Neuchâtel – w Pracowni Biologii Gleby (Laboratory of Soil Biology), której kierownikiem jest mój hostmentor, profesor Edward Mitchell.

Kto decydował o wyborze tematyki projektu?

Pomysł na projekt SCIEIX był w zasadzie wspólny: ja jako absolwentka biotechnologii zawsze byłam zainteresowana metodami molekularnymi, natomiast w pracowni mojego hostmentora wykorzystuje się te metody. Dla mnie w projekcie SCIEIX istotne było to, że wyjazd na stypendium otworzył mi nowe możliwości, ponieważ w Polsce nie mam dostępu do laboratorium, w którym mogłabym prowadzić analizy metodami molekularnymi, oraz brakuje osoby, która by miała doświadczenie w prowadzeniu tego typu analiz.

Jakie były rezultaty projektu?

Udało się osiągnąć zakładane cele projektu i teraz pracuję nad publikacją podsumowującą wnioski z badania. Ale muszę powiedzieć, że stypendium SCIEIX przyniosło mi więcej korzyści – w trakcie mojego pobytu w ramach programu SCIEIX

zostałam zaangażowana w inny projekt prowadzony w Pracowni Biologii Gleby na Uniwersytecie w Neuchatel – dzięki temu powstaje druga publikacja. Moja część badań w tym dodatkowym projekcie dotyczyła wpływu rozkładających się zwłok (w eksperymencie używano zwłok świni) na mikroorganizmy glebowe występujące naturalnie w danym środowisku w kontekście kryminalistycznym. A zostałam do niego zaangażowana, bo założenie stypendium SCIEX było takie, że gdy będę czekać na wyniki badań laboratoryjnych, mam się uczyć metody postępowania z danymi z sekwencjonowania – mój hostmentor zaproponował, że zamiast poznawać tę metodę w teorii (na szkoleniowym zestawie danych), mogę to zrobić w praktyce, właśnie angażując się w ten drugi projekt. To było z korzyścią dla wszystkich: ucząc się, mogłam odpowiadać na konkretne pytania badawcze.

A inne twarde efekty?

Rezultaty projektu SCIEX to także możliwość udziału w dwóch ważnych konferencjach naukowych, w czasie których prezentowałam wyniki prowadzonych badań. To były konferencje międzynarodowe: w Niemczech (*34th Meeting of the German Society for Protozoology*) i w Hiszpanii (*VII European Congress of Protistology [VII ECOP in partnership with ISOP]*).

Jak stypendium wpłynęło na Pani życie zawodowe?

Stypendium pozwoliło mi ukierunkować zainteresowania naukowe. Wyniki badań z projektu SCIEX będą też częścią mojego doktoratu, który teraz przygotowuję. A w dalszej perspektywie mam nadzieję, że nawiązane relacje umożliwią mi kontynuowanie współpracy także w kolejnych

projektach. Na pewno znajomości zawarte w czasie takiego wyjazdu pozwalają poszerzyć horyzonty i to decyduje o dalszym rozwoju naukowca. Sama poznałam wielu wspaniałych badaczy, od których mogłam czerpać inspirację do dalszej pracy, ponieważ byli to m.in. specjaliści od interesującej mnie molekularnej metody badań. Po powrocie czuję się też bardziej konkurencyjna w świecie naukowym i na akademickim rynku pracy. Mam także świadomość, że publikacje, nad którymi teraz pracuję, a które powstały dzięki stypendium SCIEX, będą się bardzo liczyć w moim dorobku naukowym. Poza tym dzięki temu, że poznałam nowe metody badawcze, mogę poważnie myśleć o prowadzeniu innych projektów naukowych opartych na tych metodach i odpowiadaniu w nich na nowe problemy. Ważne jest też to, że dzięki stypendium zobaczyłam inny sposób funkcjonowania instytucji naukowej – myślę, że w Polsce możemy sporo jeszcze poprawić w organizacji pracy instytucji naukowych. Chociażby taka refleksja: w Szwajcarii nie miałam żadnych obowiązków administracyjnych, dzięki czemu mogłam się całkowicie skupić na pracy naukowej, a w Polsce nie zawsze jest to możliwe.

A korzyści bardziej osobiste?

Pod tym względem stypendium SCIEX jest również nieocenione – ja zdobyłam większą samodzielność w pracy naukowej, zyskałam większą pewność siebie i wiarę we własne siły.

Gdyby nie stypendium, to...

... nie nauczyłamby się tak wiele. Poza tym nie miałabym możliwości przekonać się, jak żyje się w Szwajcarii, w tak międzynarodowym i wielokulturowym środowisku, a jednocześnie w kraju tak dobrze zorganizowanym.

Wyższa Szkoła
Finansów
i Zarządzania
w Warszawie

PL

CH

University
of Zurich

Profesor nadzwyczajny w Instytucie Psychologii Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie (UKSW). Absolwent polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego (UW), studiował też na Wydziale Filozofii i Socjologii UW i na Wydziale Psychologii UW. Tytuł doktora nauk humanistycznych w zakresie psychologii uzyskał w 2006 r., a w 2014 r. Uniwersytet Warszawski nadał mu tytuł doktora habilitowanego.

stypendium SCIEIX

1.07.2012 – 30.06.2013

PROJEKT:

Open questions in the refined Schwartz's theory and measurement of human values

dr hab. Jan Ciecuch

Czym zajmuje się Pan zawodowo?

Obecnie większą część mojego czasu pochłania praca naukowa łączona z pracą dydaktyczną na UKSW. Prowadzę badania nad podstawowymi wymiarami osobowości i jej rozwoju. Piszę artykuły naukowe na temat struktury wartości, osobowości i tożsamości. Jeżdżę na różnego rodzaju konferencje, spotkania, dyskusje. No i uczę tego wszystkiego studentów i doktorantów.

Jaki był cel Pana projektu realizowanego w ramach programu SCIEIX?

Chodziło o poszukiwanie odpowiedzi na pewne – ciągle otwarte – pytania, jakie pojawiły się na gruncie teorii wartości Shaloma Schwartza. Już wcześniej współpracowałem z Shalomem Schwartzem i Eldadem Davidovem nad modyfikacją tej teorii, co doprowadziło do publikacji w 2012 r. w „Journal of Personality and Social Psychology”.

W trakcie pracy pojawiły się pewne problemy i projekt realizowany podczas stypendium miał służyć właśnie ich rozwiązaniu. Był swego rodzaju instytucjonalizacją tej wcześniejszej współpracy, jej zacieśnieniem i pogłębieniem.

Projekt miał kilka celów metodologicznych i teoretycznych. W zakresie metodologii: pracowaliśmy nad udoskonaleniem kwestionariuszowego pomiaru wartości, który mógłby być stosowany w różnych krajach i kulturach, a wyniki mogłyby być porównywane. Nasze badania polegały z jednej strony na udoskonalaniu narzędzia pomiaru, a z drugiej strony na wysubtelnianiu metod analizy.

Jakie były rezultaty projektu?

Można powiedzieć, że prace zakończyły się powodzeniem. Dostarczyliśmy nowe narzędzia do pomiaru wartości oraz

opracowaliśmy nowe metody do analizy starych danych. Współpraca pozwoliła też doprecyzować niektóre wątki teorii wartości i jej konsekwencje, np. to, jak jedne wartości zawierają się w innych, jak się rozwijają u dzieci i dorastających oraz jak wiążą się z postawami i wartościami politycznymi w różnych krajach.

Twardymi rezultatami udziału w stypendium są niewątpliwe teksty opublikowane w kluczowych czasopismach z mojej dziedziny (m.in.: „Journal of Cross-Cultural Psychology”, „Annual Review of Sociology”, „Political Behavior”) oraz wiele wystąpień i sesji na konferencjach międzynarodowych. Częściowym efektem stypendium była też książka pt. *Kształtowanie się systemu wartości od dzieciństwa do wczesnej dorosłości*, w której podsumowałem swoje badania nad wartościami. Publikacja została uznana przez Kapitułę Nagrody Teofrasta za najlepszą psychologiczną książkę naukową roku 2013 w Polsce.

Jak stypendium wpłynęło na Pana życie zawodowe?

Dało mi poczucie uczestnictwa w czymś istotnym, w żywej nauce na najwyższym poziomie. Zmobilizowało mnie do prowadzenia dalszych badań, zwłaszcza we współpracy z ludźmi specjalizującymi się w danym temacie – współpraca to dzisiaj klucz do sukcesów i osiągnięć naukowych. Doświadczenia, jakie zdobyłem w zakresie prowadzenia badań naukowych i publikacji ich rezultatów, staram się także wykorzystywać w Polsce, w swoim zespole badawczym. Prowadzimy w nim badania naukowe, ale też próbujemy zbudować jakieś mosty do praktyki, wykorzystać wyniki

badania np. we wspieraniu edukacyjnej i wychowawczej pracy szkół.

Jaka jest wartość dodana udziału w stypendium?

Niewątpliwie jest nią możliwość nawiązania współpracy z naukowcami z różnych stron świata: mimo że od zakończenia mojego stypendium minęło już sporo czasu, ta współpraca nadal trwa i przynosi kolejne efekty. Poszerzenie horyzontów oraz zmiana perspektywy to taka moja, prywatna wartość dodana. Kiedy wyjeżdżałem na stypendium, niejako ciążyła nade mną wizja robienia habilitacji. Badania naukowe prowadzone w ramach stypendium tak mnie pochłonęły, że przestałem o niej myśleć. Po powrocie okazało się, że habilitacja zrobiła się sama, tzn. zebrane wyniki badań i publikacje wraz z podsumowującą je książką były wystarczającym materiałem na habilitację.

Gdyby nie stypendium, to...

... z pewnością moje życie byłoby bardziej monotonne. Mniej bym zobaczył, mniej wiedział, mniej rozumiał. Odkrywałbym rzeczy, które już dawno zostały odkryte.

Czy warto brać udział w tego rodzaju programach?

To chyba dzisiaj już nawet nie jest wybór. Jeśli ktoś chce się zajmować nauką, to po prostu bierze udział w takich programach, bo inaczej się nie da robić nauki. I bardzo dobrze.

Uniwersytet
Pedagogiczny
w Krakowie

PL

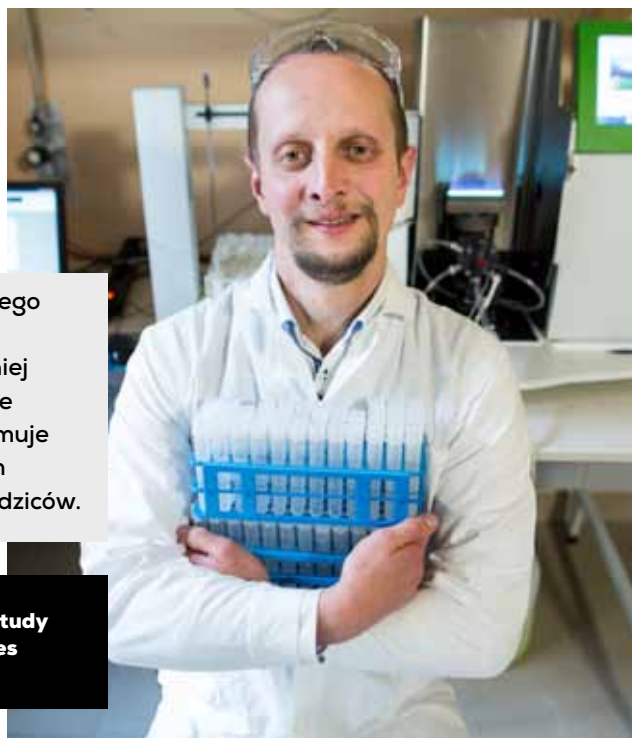
CH

University of
Neuchâtel

Adiunkt w Instytucie Biologii Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, stopień doktora uzyskał na Uniwersytecie Jagiellońskim (w Instytucie Nauk o Środowisku). Wcześniej ukończył biologię na Akademii Pedagogicznej w Krakowie i ochronę środowiska na UJ. Badacz środowiskowy, promuje wiedzę w artykułach popularnonaukowych, na ścieżkach przyrodniczych i wykładach w uniwersytetach dzieci i rodziców.

stypendium SCIEIX
1.05.2015 – 31.10.2015

PROJEKT:
**Passer Ecotox: An ecotoxicological study
of the impact of agricultural practices
on the Eurasian tree sparrow**

dr Łukasz Binkowski

Czym się Pan zajmuje zawodowo?

Prowadzę badania naukowe z pogranicza ekotoksykologii i biomonitoringu. Interesuję mnie przede wszystkim metale, szczególnie ołów, kadm, rtęć, nikiel i arsen, oraz ich wpływ na wolno żyjące zwierzęta. Do tej pory najwięcej badań prowadziłem na ptakach wodno-błotnych i ssakach. Próbkę najczęściej pobieram w środowisku i później analizuję w laboratorium – badam stężenia metali w tkankach oraz materiałach środowiskowych i szukam ich połączenia oraz konsekwencji dla organizmu i ekosystemu.

Jaki był cel Pana projektu realizowanego w ramach programu SCIEIX?

Projekt dotyczył wpływu zanieczyszczeń na populację wróbli – interesowały nas właśnie metale i pestycydy z grupy neonikotynoidów, powszechnie uważanej za bezpieczną i szybko degradującą w środowisku. Naszym celem było sprawdzenie, czy te pestycydy są rzeczywiście nietrwałe i czy stanowią zagrożenie (obok metali) dla naszego

gatunku badawczego, którego populacja z niejasnych przyczyn znacznie się zmniejsza w Europie. Projekt polegał na odławianiu wróbli na farmach w Szwajcarii, pobieraniu od nich materiału do badań (m.in. krwi, piór, nasienia) i prowadzeniu pomiarów morfometrycznych (długości elementów ciała i masy). Oprócz badań terenowych prowadziliśmy również eksperyment w ptaszarniach Uniwersytetu w Bernie, gdzie w warunkach kontrolowanych badaliśmy wpływ pestycydów na poziom stresu oksydacyjnego wróbli. W sumie pobraliśmy próbki od blisko 1000 ptaków. Teraz te próbki poddawane są analizom – w Polsce prowadzę analizy metali, w Szwajcarii analizowana jest zawartość neonikotynoidów oraz mierzone są poziomy markerów stresu oksydacyjnego.

Szwajcaria jest dobrym terenem do takich badań?

Tak, ponieważ w tym kraju gospodarka rolna jest bardzo uporządkowana – każde

z tamtejszych gospodarstw zalicza się do jednego z trzech typów: biofarmy (gospodarstwa niestosujące pestycydów i nawozów sztucznych), farmy intensywne (przeciwieństwo biofarm, w których dopuszczane jest użycie pestycydów i nawozów sztucznych) lub farmy zintegrowane (typ łączący dwa poprzednie). W naszym projekcie badaliśmy wróble z ponad 60 farm reprezentujących wszystkie trzy typy gospodarstw, dzięki czemu możliwe będzie zweryfikowanie zakładanych hipotez badawczych.

Skąd wziął się pomysł na ten projekt?

Historia jest trochę zawiłana: gdy dowiedziałem się o programie SCIEX, zacząłem szukać miejsca, w którym mógłbym realizować projekt. Pisałem do różnych uczelni i zwykle dostawałem podobne odpowiedzi: teoretycznie chętnie by mnie przyjęto, ale niestety kilka tygodni wcześniej już ktoś się z nimi skontaktował i aplikuje, więc nie mają miejsca na drugiego stypendystę. Napisałem więc do biura programu w Szwajcarii z prośbą o pomoc. I tam skierowano mnie do profesora Fabrice'a Helfensteina z Uniwersytetu w Neuchatel – okazało się, że mamy bardzo zbieżne spojrzenie na problemy środowiska, o czym najlepiej świadczy fakt, że ustaliliśmy główny zarys projektu w 30-minutowej rozmowie.

Czyli musiał się Pan wykazać przedsiębiorczością?

Tak, ale przede wszystkim uporem w poszukiwaniu odpowiedniej osoby i miejsca dla siebie.

Jakie były rezultaty projektu?

Na razie oficjalnych rezultatów naukowych nie ma, bo dopiero zaczynamy analizowanie próbek. Ale jak dla mnie już osiągniętym celem jest po pierwsze

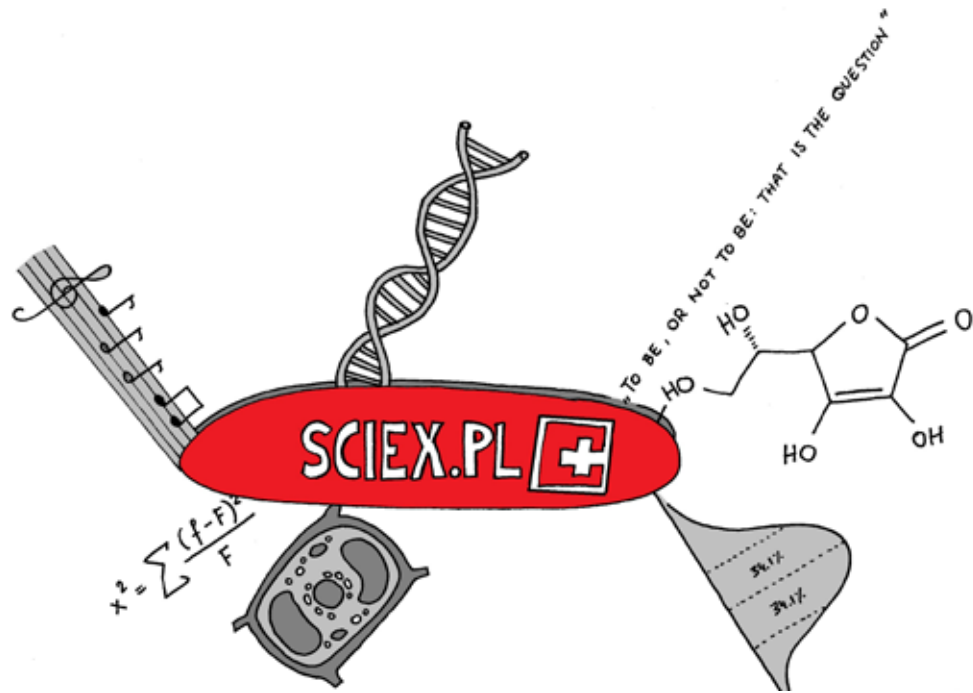
współpraca z uznanym specjalistą i tworzenie razem dużego projektu naukowego, a po drugie – co jest ważne w pracy naukowej – poznanie zasad funkcjonowania nieznanego mi do tej pory laboratorium. Te obserwacje dużo mi dały – teraz inaczej pracuję, wydaje mi się, że wydajniej. I tu wcale nie chodzi o kosztowne rzeczy. To przede wszystkim kwestia atmosfery, w której pracowałem, możliwość podpatrzenia sposobu, w jaki szef laboratorium zarządza ludźmi pochodzącymi z różnych krajów, zobaczenia tego, jak rozwiązuje się problemy badawcze lub czysto techniczne czy nawet te komunikacyjne, obserwowanie, jak pracownicy zespołu spędzają czas między realizowaniem swoich głównych zadań badawczych – to wszystko było zupełnie inne niż u nas i zainspirowało mnie do pewnych zmian we własnym warsztacie pracy.

A jak stypendium wpłynęło na Pana życie prywatne?

Na pewno dużą wartością było szlifowanie języka angielskiego na uniwersytecie i powtórka niemieckiego z gospodarzem, u którego wynajmowałem pokój. Kolejna sprawa to turystyczne poznanie kraju – po półrocznym stypendium uważam, że znam Szwajcarię. W ramach naszych prac terenowych przewodniczyłem zespołowi, z którym pokonałem ponad pięć tysięcy kilometrów w ciągu jednego miesiąca, więc zobaczyłem wiele. Na pewno trzeba też wspomnieć o zawarciu licznych znajomości, i to nie tylko tych naukowych, ale także takich codziennych.

Gdyby nie stypendium, to...

... nie mógłbym rozszerzyć w tak krótkim czasie tak bardzo moich horyzontów naukowych.

**/// Gdyby nie stypendium, nigdy
nie uwierzyłabym, że jeden
e-mail może zapoczątkować
wielomiesięczną współpracę
międzynarodową.**

DR INŻ. ALEKSANDRA PELCZARSKA

stypendium SCIEEX 1.08.2011 – 31.01.2012, projekt *HTS-Validation - Validation of HTS-UV method for the estimation of thermodynamic drug solubility*, dziedzina naukowa: Chemistry

Historie sukcesu stypendystów SCIEX

Dowiedz się więcej o wystawie na www.sciex.pl

 Zobacz wystawę: www.pinterest.com/frsepl

 Obejrzyj film: www.youtube.com/FRSEtv

 Przeczytaj publikacje: www.issuu.com/frse

Miasta, w których była prezentowana wystawa
Historie sukcesu stypendystów SCIEX

dr Maciej Piskunowicz

Stypendyści programu SCIEX reprezentują wszystkie dziedziny, a badania przez nich prowadzone przynoszą wymierne efekty i pozytywnie wpływają na postrzeganie polskiej nauki. Wśród naukowców, którzy prowadzą badania w Szwajcarii, znaleźli się m.in. badacz, który poszukiwał sposobu na wczesne zdiagnozowanie choroby Alzheimera, naukowiec zajmujący się uzyskaniem zamienników tłuszczu mleka matki, stypendystka analizująca pojęcie wstydu w kontekście trzech odmiennych kultur, tj. brytyjskiej, amerykańskiej – oraz polskiej.

Dwunastu stypendystów opowiedziało o swoich projektach, o tym, jak wpłynęły na ich życie prywatne i zawodowe oraz jakie znaczenie dla ich kariery naukowej miało to doświadczenie. Ich historie zostały zaprezentowane na wystawie oraz w publikacji *Historie sukcesu stypendystów SCIEX*. Uroczysty wernisaż wystawy odbył się 5 października 2015 r. w Warszawie, a udział w nim wzięli:

ambasador Konfederacji Szwajcarii w Polsce Andrej Motyl, dyrektor generalny Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji Mirosław Marczewski, dyrektor Polsko-Szwajcarskiego Programu Współpracy Roland Python, przedstawiciele Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, stypendyści programu SCIEX oraz dziennikarze. Podczas wernisażu nastąpiła wymiana opinii o programie oraz wrażeń obecnych na niej kilku stypendystów. Wystawę w 2015 r. mogli również oglądać mieszkańcy największych miast w Polsce: Warszawy, Wrocławia, Poznania oraz Gdańska.

Sylwetki niektórych beneficjentów Funduszu Stypendialnego SCIEX zostały dodatkowo przedstawione w filmie podsumowującym program. Film, który został przygotowany w dwóch wersjach językowych (polskiej i angielskiej), prezentuje historie czterech stypendystów programu: dr inż. Joanny Bryś, Marcina Kawki, dr. Artura Marchewki oraz dr. Szymona Wicharego.

Materiał oddaje ich pozytywne odczucia dotyczące pobytu w Szwajcarii. Stypendyści zostali przedstawieni w filmie podczas swojej codziennej pracy, opowiadają o prowadzonych przez siebie badaniach i o bezcennym doświadczeniu, które zdobyli.

W wydanej z okazji wernisażu publikacji pt. *Historie sukcesu stypendystów SCIEX* młodzi naukowcy dzielą się z czytelnikami swoimi przemyśleniami związanymi z realizowanym przez nich projektem. W wydawnictwie można przeczytać m.in.:

“ Stypendium całkowicie odmieniło moje życie zawodowe i prywatne, dało impuls do wielu działań. Dla mojej instytucji macierzystej bardzo ważne było nawiązanie współpracy w ramach projektu z jedną z najlepszych politechnik w Europie (Eidgenössische Technische Hochschule Zürich – Politechnika Federalna w Zurychu), a nawet na świecie.

dr Szymon Wichary

dr Michał Parzuchowski

dr inż. Joanna Bryś

– zdradziła stypendystka SCIEX
dr inż. Joanna Bryś, adiunkt wykładowca
w Katedrze Chemii Wydziału
Nauk o Żywności Szkoły Głównej
Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

Z kolei inny stypendysta, dr Michał
Parzuchowski, którego historia została
zaprezentowana w publikacji, stwierdził:

“ Wyjazd na stypendium uświadomił
mi, że polscy naukowcy nie odstają
poziomem wiedzy od kolegów
z zagranicy. Różni nas tylko system
pracy. Szwajcarzy więcej czasu
spędzają na uczelni, ale też ich
kultura pracy (m.in. codzienne
wspólne wyjścia na lunch) powoduje,
że zespół jest bardziej zintegrowany
i bardziej zmotywowany. Dlatego

*uważam, że zdecydowanie warto
brać udział w tego typu programach.
Życzyłbym sobie, aby w przyszłości
również moi doktoranci mieli
okazję poznać inny sposób pracy,
bo uważam to za najcenniejsze
doświadczenie, jakie udział
w stypendium dał mnie samemu.*

Kim są pozostali stypendyści? Jakie
projekty badawcze prowadzą? Jak
stypendium SCIEX zmieniło ich życie?
Odpowiedzi na te pytania można
znaleźć na stronie internetowej
www.sciex.pl/Historiesukcesu, gdzie
znajdują się: wystawa w wersji
elektronicznej, publikacje zawierające
wywiady ze stypendystami SCIEX,
a także film podsumowujący program.

dr Katarzyna Klimek

dr Lucjan Janowski

Marcin Kawka

dr Karolina Krawczak

dr Artur Marchewka

Andrzej Gadkowski

dr hab. Aleksandra Dziurosz

dr Dariusz Burnat

Nie tylko SCIEIX

SCIEIX – element szerszego działania

Fundusz Stypendialny SCIEIX był wdrażany w ramach Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy (SPPW) inaczej zwanego Funduszem Szwajcarskim. Celem SPPW jest pomoc dla Polski udzielana w formie bezzwrotnego dofinansowania projektów realizowanych zarówno przez instytucje sektora publicznego, prywatnego, jak i organizacje pozarządowe. Łączna suma pomocy dla Polski wynosi ok. 489 mln CHF. Ramowa umowa w tej sprawie została podpisana przez ministrów obu państw w grudniu 2007 r.

Fundusz Szwajcarski ma na celu zmniejszanie różnic społeczno-gospodarczych istniejących pomiędzy Polską a wyżej rozwiniętymi państwami UE oraz różnic na terytorium Polski – pomiędzy ośrodkami miejskimi a regionami słabo rozwiniętymi pod względem strukturalnym. Dofinansowanie przyznawane jest w czterech obszarach:

1. bezpieczeństwo, stabilność i wsparcie reform;
2. środowisko i infrastruktura;
3. sektor prywatny;
4. rozwój społeczny i zasobów ludzkich.

Stare przysłowie mówi, że wszystko dobre co się dobrze kończy. SCIEIX – jak potwierdzają stypendyści i ich mentorzy – był programem dobrym nie tylko dlatego, że dobrze się skończył (choć według wielu to ogromna szkoda, że się skończył), ale też przez to, że jego mocne strony ujawniały się przez cały czas jego trwania, przez pełne sześć lat.

„Był” – to słowo rodzi wciąż pytania młodych badaczy i ich naukowych opiekunów. W Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji, która była Punktem Kontaktowym Funduszu Stypendialnego SCIEIX w Polsce, często słyszymy: „Czy nie będzie nowej perspektywy tego programu? Nowego otwarcia? Nowej puli środków?”. I choć na razie brakuje na ten temat wiadomości, mamy nadzieję – ba, mamy mnóstwo dowodów na to! – że Fundusz Stypendialny SCIEIX, który już dla 135 polskich młodych naukowców oraz dla ich opiekunów naukowych po stronie polskiej uczelni macierzystej i w szwajcarskiej instytucji goszczącej stał się zachętą do podejmowania wyzwań w życiu zawodowym oraz inspiracją do jeszcze większej ich aktywności, zachęci i sprowokuje innych badaczy do poszukiwań, do mierzenia się z wyzwaniami i do działania. Historie stypendystów, którzy skorzystali z Funduszu Stypendialnego SCIEIX, mamy nadzieję śledzić przy okazji realizowania przez nich innych projektów. Wierzmy, że będą to historie również wielu innych badaczy i że wszystkie one będą historiami nie tylko o dobrym zakończeniu, ale przede wszystkim o doskonałym przebiegu.

---

nauka partnerstwo sciex.pl

Wydawca:
Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji,
Fundusz Stypendialny SCIEX
ul. Mokotowska 43, 00-551 Warszawa
tel.: +48 22 46 31 470,
fax: +48 22 46 31 028
www.sciex.pl

Redaktor prowadząca:
Magdalena Tytuła

Koncepcja i opracowanie:
Katarzyna Aleksandrowicz,
Malwina Górecka

Opracowanie danych:
Sylwia Iżyniec, Łukasz Sopyła

Podsumowanie wstępnych wyników badania wpływu Funduszu Stypendialnego SCIEX w Polsce zostało opracowane przez Zespół Analiz Programowych FRSE (Mateusz Jeżowski, Michał Pachocki). Dodatkowo w aktywnościach badawczych wzięło udział pięciu Mobilnych Badaczy (Sylwia Bruna, Barbara Moś, Sonia Styrkacz, Justyna Woźniak, Michał Eryk Południok), współpracujących z FRSE w zakresie zbierania danych w regionach.

Korekta:
Agnieszka Pawłowicz

Projekt graficzny i skład:
Jerzy Parfianowicz

Rysunki wykorzystane w publikacji są autorstwa Michała Narojka.

W publikacji zostały wykorzystane fragmenty wywiadów przeprowadzonych przez: Magdalene Tytułę (wywiad z Moniką Reczugą, Borysem Wróblem, Łukaszem Binkowskim) oraz Katarzynę Welik (wywiad z Tomaszem Ciecuchem oraz Izabelą Karsznią).

Zdjęcia wykorzystane w publikacji na stronach 44-61 zostały wykonane na potrzeby wystawy *Historie sukcesu stypendystów SCIEX* i są autorstwa: Krzysztofa Kuczyka (sesja zdjęciowa Joanny Bryś, Aleksandry Dziurosz, Marcina Kawki, Karoliny Krawczak, Artura Marchewki, Szymona Wicharego, Łukasza Binkowskiego, Tomasza Ciecucha), Tomasza Markowskiego (sesja zdjęciowa Dariusza Burnata, Lucjana Janowskiego, Katarzyny Klimek), Krzysztofa Pacholaka (sesja zdjęciowa Andrzeja Gadkowskiego, Izabeli Karszni, Moniki Reczugi) oraz Bartosza Żukowskiego (sesja zdjęciowa Macieja Piskunowicza, Michała Parzuchowskiego, Borysa Wróbla).

Zdjęcia wykorzystane w kalendarium pochodzą z archiwum FRSE.

ISBN: 978-83-64032-85-1

© Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, 2015
Publikacja finansowana przez Szwajcarię w ramach Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej

www.sciex.pl
